

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE
Direcția Comunicare publică

Programul „EUROPA ÎN ȘCOALĂ „

SUPORT INFORMATIV

CUPRINS

Partea I

- I. Etapele construcției Uniunii Europene – autor Iulia Munteanu
- II. Tratatul Uniunii Europene – autor Iulia Munteanu
- III. Instituțiile Uniunii Europene – autor Iulia Munteanu
- IV. Valori și simboluri europene autor Elena Bungărdean
- V. Cetățenia europeană în contextul Tratatului de instituire a unei Constituții Europene autor - autor Elena Bungărdean
- VI. Procesul decizional la nivelul Uniunii Europene - autor Elena Bungărdean

Partea a II-a

- VII. Educație, formare profesională și tineret – Capitolul 18 – autor Oana Ipati
- VIII. Fonduri europene în domeniul educației – programe și modalități de accesare – autor Oana Ipati

Partea a III-a

- IX. Joc de rol: Procesul decizional la nivelul Uniunii Europene - autor Elena Bungărdean

I. Etapele construcției Uniunii Europene

Aspirația spre o Europă unită este veche; îngropați în praful istoriei necunoscute și al uitării nedrepte, mult mai bătrâni decât ne-am fi putut aștepta, îi regăsim pe primii părinți ai acestei idei.

Conflictele care au atras instabilitate, moarte și schimbări în balanța puterii în Europa de-a lungul secolelor au făcut ca mulți să propună unificarea - sau măcar evoluția unui sistem comun de guvernare - ca mijloc de a atinge pacea.

Primii care au îmbrățișat această idee trăiau în Evul Mediu, epocă în care creștinismul, feudalismul și autoritățile ierarhice (Sfântul Imperiu German de Națiune Germană și Papa) erau pilonii principali ai sistemului. Acești precursori erau motivați, pe de o parte, de ideea că o „Europă Creștină Unită” era esențială pentru renașterea Sfântului Imperiu German, pe de altă parte, de nesiguranța care exista în acele timpuri în Europa din cauza amenințării turce.

Peste secole, **Napoleon I** mărturisea, ca argument al campaniilor sale: *„Unul dintre marile mele gânduri a fost concentrarea popoarelor, aceleași din punct de vedere geografic, fărâmițate de politică și de revoluții. Am vrut să fac din ele un corp de națiuni. Ar fi fost începutul, iar sfârșitul ar fi fost reuniunea acestor corpuri naționale într-un corp universal, Asociațiunea Europeană... În această situație s-ar fi găsit cele mai multe șanse de a introduce peste tot o unitate de coduri, de principii, de opinii, de sentimente, de vederi, de interese. Un cod european, o curte de casație europeană, o monedă unică, aceleași legi, toate râurile navigabile pentru toți, sfârșitul războaielor, pacea lumii. Fiecare să se simtă pretutindeni ca la el acasă. Atunci, poate, ar fi fost permis să visăm la marea familie europeană.”*

În 1849 scriitorul francez **Victor Hugo**, la Congresul Internațional pentru Pace de la Paris, vorbea despre momentul în care toate națiunile continentului se vor uni într-o societate supremă și vor forma o frăție a Europei: *„Va veni o zi în care voi, francezi, ruși, italieni, englezi, germani, voi, toate națiunile continentului, fără să vă pierdeți calitățile distincte și glorioasa voastră individualitate, veți fonda împreună o unitate superioară și veți constitui fraternitatea europeană”*.

După Primul Război Mondial, ideile și preocupările pentru unificarea Europei au fost frecvent evocate. Adunarea Societății Națiunilor a adoptat, de exemplu, în 1930, o rezoluție care hotăra crearea Comisiei de Studiu pentru Uniunea Europeană. Inițiativa a aparținut ministrului de externe al Franței, **Aristide Briant**, care a fost desemnat și președinte al Comisiei.

Deși ideea creării UE a intrat în impas, din cauza crizei internaționale și evoluției evenimentelor pe continent, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în octombrie 1942, **Winston Churchill** a rostit celebrele cuvinte: *„Oricât de departe poate părea azi acest obiectiv, eu am speranța fermă că familia europeană va acționa într-o uniune strânsă în cadrul Consiliului Europei. Aștept și doresc crearea Statelor Unite ale Europei unde va fi posibilă orice călătorie fără obstacole. Sper să văd economia Europei studiată într-un tot unitar. Sper să văd un Consiliu care să grupeze, poate, 10 națiuni, printre care fostele Mari Puteri...”*

Sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial a lăsat în urma lui o Europă distrusă din punct de vedere material, frământată de puternice crize politice și divizată, prin “Cortina de fier”, în două mari blocuri: Est și Vest. În acest context a apărut un puternic curent orientat spre o politică internațională care:

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

1. să oprească o a treia conflagrație mondială,
2. să consolideze Europa din punct de vedere economic (față de SUA și URSS). Așadar, după război au fost create o serie de organizații la nivel internațional și regional-european, având caracter politic, militar sau economic.

Neînțelegerile dintre Europa de Est și cea de Vest s-au adâncit prin crearea celor două blocuri militare: NATO (1949) și țările semnatare ale Tratatului de la Varșovia (1955). A urmat o perioadă care a intrat în istorie sub denumirea de "război rece", încheiată abia la începutul deceniului '90. Cele două părți ale Europei divizate - Vestul și Estul - au urmat și în domeniul economic cursuri diferite.

În anul 1949, 6 țări din Estul Europei (URSS, Bulgaria, Ungaria, Polonia, România, Cehoslovacia) și fosta RDG au semnat acorduri de ajutor reciproc (CAER). Cu timpul, aceste acorduri s-au extins și în afara granițelor Europei, ajungând până la Cuba.

Pe de altă parte, la **9 mai 1950**, ministrul francez de externe Robert Schuman a prezentat un plan, conceput împreună cu Jean Monnet, prin care Franța și Germania hotărâu să pună în comun rezervele de cărbune și oțel și invitau celelalte țări ale Europei să li se alăture. Planul Schuman a devenit realitate la **18 aprilie 1951** prin semnarea la Paris, de către 6 țări (Belgia, Olanda, Luxemburg, RFG, Franța, Italia) a Tratatului, instituind **Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului** - CECO.

La **25 martie 1957**, prin Tratatul de la Roma, aceleași șase state membre au decis înființarea **Comunității Economice Europene** – CEE, o piață unică a produselor și serviciilor, și a **Comunității Europene pentru Energie Atomică** - EURATOM.

În cei aproape 50 ani de existență au fost cinci valuri de aderare:

- 1973: Danemarca, Irlanda și Marea Britanie
- 1981 Grecia
- 1986 Spania și Portugalia
- 1995 Austria, Finlanda și Suedia
- 1 mai 2004 10 țări aderă la Uniunea Europeană (Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Cehia, Slovacia, Slovenia și Ungaria)

Progresul economic evident al Comunității Economice Europene a determinat Marea Britanie să solicite, în mai 1967, aderarea sa la Comunitate. Marea Britanie a fost urmată de Danemarca, Irlanda, Norvegia. Această procedură de aderare, începută în anul 1970, s-a finalizat prin semnarea Tratatului de aderare la Comunitățile Europene de către 3 dintre cele 4 state care au depus cerere: Marea Britanie, Danemarca și Irlanda. Norvegia a refuzat, prin referendum, să devină stat membru al Comunităților. Tratatul a fost semnat la Bruxelles, la 22 ianuarie 1972 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1973.

Peste 8 ani, în prima jumătate a anilor '80, a avut loc „extinderea sudică” în două etape: prima etapă o constituie aderarea Greciei, care a intrat în UE în ciuda diferențelor de nivel economic. Tratatul a fost semnat la Atena, la 28 mai 1979 și a intrat în vigoare pe 1 ianuarie 1981. Această extindere a fost urmată de aderarea Spaniei și a Portugaliei, în 1986. Între timp, CEE a început să joace un rol tot mai important pe plan internațional.

După căderea zidului Berlinului, în noiembrie 1989, situația politică în Europa s-a schimbat din temelii, ducând la reunificarea Germaniei în 1990 și la instalarea regimurilor democratice în țările din centrul și estul Europei.

În același timp, la nivelul Comunităților Europene au avut loc schimbări, astfel încât a fost necesară adoptarea unui nou document, Tratatul de la Maastricht, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993. Denumirea de “Uniunea Europeană” a devenit oficială și au fost stabilite noi obiective pentru statele membre:

- crearea Uniunii Economice și Monetare - UEM, între 1 ianuarie 1997 și 1 ianuarie 1999,
- cetățenia europeană,
- stabilirea de noi politici comune, cum ar fi Politica Externă și de Securitate Comună (PESC).

Tratele de aderare ale Austriei, Finlandei, Suediei și Norvegiei au fost semnate cu ocazia Consiliului European de la Corfu (Grecia), din 24–25 iunie 1994. Pe 28 noiembrie 1994, norvegienii resping prin referendum, cu o majoritate de 52,2%, aderarea la Uniunea Europeană. Astfel la cea de-a patra lărgire a Uniunii Europene, la 1 ianuarie 1995, aderă doar 3 state: Austria, Finlanda, Suedia.

Uniunea Europeană avea 15 state membre și se pregătea pentru realizarea unuia din cele mai importante obiective ale sale și anume înlocuirea monedelor naționale cu moneda unică europeană EURO.

La 1 ianuarie 2002 bancnotele și monedele EURO au intrat în circulație în 12 state membre, acestea formând așa numita Zonă Euro: Germania, Franța, Luxemburg, Olanda, Belgia, Italia, Grecia, Spania, Portugalia, Finlanda, Austria.

La 13 decembrie 2002, la Copenhaga, Consiliul European a făcut unul dintre cei mai importanți pași spre unificarea europeană, aprobând aderarea la Uniunea Europeană a 10 state, pentru data de 1 mai 2004: Cipru, Cehia, Estonia, Ungaria, Lituania, Letonia, Malta, Polonia, Slovacia și Slovenia.

Mai mult de jumătate de secol de integrare europeană a avut un impact enorm asupra istoriei Europei și a mentalității europenilor. Astăzi UE este rezultatul unei munci de peste 50 de ani, timp în care a fost creată o piață dinamică, unică, în care oamenii, bunurile, serviciile și capitalurile au libertate de mișcare și se bucură de beneficiile păcii și stabilității, libertății, securității și justiției, solidarității economice și sociale.

Regulile în cadrul Uniunii sunt stipulate într-o serie de tratate adoptate pe parcursul evoluției sale:

- Actul Unic European (1986)
- Tratatul de la Maastricht (1992)
- Tratatul de la Amsterdam (1997)
- Tratatul de la Nisa (2001)
- Tratatul instituind o Constituție pentru Europa (2004)

Uniunea Europeană oferă astfel un răspuns provocării date de fenomenul globalizării, un răspuns exprimat în valorile Europene, dar mai presus de orice oferă cea mai bună „asigurare politică” pentru un viitor liber și pașnic.

Cât de mult se poate extinde Uniunea Europeană ?

**GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE**

Direcția Comunicare publică

În prezent Uniunea Europeană numără 25 de state membre și o populație de aproximativ 460 de milioane cetățeni europeni. Viitorul pas în vederea extinderii are ca dată oficială **1 ianuarie 2007**, dată la care vor fi invitate să adere **România și Bulgaria**.

Procesul de extindere va continua și după această dată, deoarece încă două țări, Turcia și Croația au început negocierile pentru a adera la Uniunea Europeană. De asemenea, orice țară europeană care dorește să adere la Uniunea Europeană își poate exprima interesul în acest sens.

Pentru a putea adera la Uniunea Europeană, Consiliul European a stipulat pentru țările candidate trei criterii majore. Ele sunt cunoscute sub denumirea de **Criteriile de la Copenhaga (1993)** și se regăsesc sub următorul conținut:

- stabilitatea instituțiilor ce garantează democrația, statul de drept, drepturile omului și protecția minorităților;
- existența unei economii de piață funcționale și capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței din Uniunea Europeană;
- capacitatea de asumare a obligațiilor de stat membru, inclusiv cele privind aderarea la obiectivele uniunii politice, economice și monetare.

**PRINCIPALII PAȘI AI ULTIMEI ETAPE DE EXTINDERE A UNIUNII
EUROPENE**

19 decembrie 1989	UE inițiază programul PHARE de sprijin financiar și asistență tehnică pentru țările din centrul și estul Europei
3 și 16 iulie 1990	Cipru și Malta aplica pentru a deveni state membre ale UE
22 iunie 1993	Consiliul European de la Copenhaga stabilește criteriile de aderare pentru statele candidate
31 martie și 5 aprilie 1994	Ungaria și Polonia fac cerere pentru a deveni state membre ale UE
1995	Slovacia, România, Letonia, Estonia, Lituania și Bulgaria depun cerere pentru a deveni membri
1996	Republica Cehă și Slovenia fac cerere pentru a deveni state membre UE
12 -13 decembrie 1997	Consiliul European decide să lanseze procesul de extindere a Uniunii Europene
10 -11 decembrie 1999	Consiliul European de la Helsinki confirmă că procesul de integrare va începe pentru 12 țări candidate.
13 decembrie 2002	Uniunea Europeană ajunge la un acord cu 10 țări în vederea aderării acestora la 1 mai 2004
16 aprilie 2003	Uniunea Europeana semnează tratatele de aderare cu 10 state candidate
1 mai 2004	10 state aderă la Uniunea Europeană – cea mai mare extindere din istoria UE

17 decembrie 2004	Consiliul European de la Bruxelles - finalizarea negocierilor de aderare pentru România și Bulgaria
25 aprilie 2005	Semnarea Tratatului de Aderare a României și a Bulgariei la UE
1 ianuarie 2007	Data stabilită pentru aderarea României și Bulgariei la Uniunea Europeană.

**GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE**

Direcția Comunicare publică

II. Tratatul Uniunii Europene
(izvoare primare ale dreptului comunitar)

1. Tratatul originare

Tratatul de la Paris din 18 aprilie 1951 a intrat în vigoare la 23 iulie 1952 și a dus la nașterea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (C.E.C.A) semnat și încheiat pe o perioadă de 50 de ani. Este reînnoit de numeroase anexe și protocoale. Din cuprinsul tratatului se pot desprinde patru principii:

1. superioritatea instituțiilor comunitare
2. independența instituțiilor comunitare
3. colaborarea între instituții
4. egalitatea între state

Tratatul de la Roma din 25 martie 1957 au fost actele care au stat la baza Comunității Economice Europene (C.E.E) și Comunității Europene a Energiei Atomice (C.E.E.A. sau EUROATOM). Ele prevedeau:

1. constituirea uniunii vamale între statele semnatare și, ca urmare, a pieței unice până în 1970
2. cooperare în probleme de energie nucleară.

2. Principalele tratate și acte modificatoare

Tratatul de la Bruxelles (1965)

Tratatul de la Bruxelles, din 1965, numit și „Tratatul de fuziune a executivelor” a unificat instituțiile celor trei comunități (C.E.C.A, C.E.E. și EUROATOM) făcând posibilă apariția, în acest fel, a unei Comisii unice și a unui Consiliu unic.

Actul Unic European (1987)

Actul Unic European are la origini o **Carte Albă**, pregătită pe baza Raportului Comitetului Dooge care propunea accelerarea și desăvârșirea construcției pieței unice de peste 320 de milioane de consumatori. El stă la baza creării Comunității Europene (CE) prin fuziunea celor trei Comunități separate.

Actul Unic European a fost semnat la Luxemburg și la Haga, la 14 februarie 1986, de 9 din cele 12 state membre și la 28 februarie 1986 de către celelalte trei state membre (Italia, Danemarca și Grecia). A intrat în vigoare la 1 iulie 1987; el a stabilit data realizării definitive a Pieței Unice pentru 31 decembrie 1992, prevăzând: libera circulație a bunurilor, serviciilor, capitalului și persoanelor pe tot cuprinsul comunității.

Înainte, majoritatea hotărârilor erau supuse deciziilor unanime ale Consiliului, procesul fiind foarte lent, Actul Unic European schimbă acest proces prin faptul că toate hotărârile necesare realizării Pieței unice, sunt luate cu vot majoritar.

Legile și regulamentele care asigură egalitate de tratament se referă la un număr mare de domenii, cum ar fi: legea asupra companiilor, a libertății de stabilire (permițând oamenilor de afaceri să creeze întreprinderi proprii în statele membre), a armonizării standardelor tehnice, domeniul transportului și nu în ultimul rând recunoașterea reciprocă a diplomelor.

Standardele de prelucrare și calitatea produselor au necesitat armonizare, iar piețele de capital au fost liberalizate.

Tratatul de la Maastricht (1992)

Schimbarea peisajului politic european după căderea regimurilor comuniste din Europa a condus la un proces de regândire a structurii Comunității Europene, în direcția creării unei uniuni politice și a uniunii economice și monetare. Baza legală a noii UE este reprezentată de Tratatul de la Maastricht, semnat la 7 februarie 1992 și ratificat la 1 noiembrie 1993.

Conform Tratatului de la Maastricht, Uniunea Europeană are la bază **trei piloni**:

- pilonul comunitar format din Comunitatea Europeană;
- politica externă și de securitate comună (PESC)
- cooperare în domeniul justiției și afacerilor interne (JAI).

Elementele de noutate pe care le aduce Tratatul de la Maastricht sunt în primul rând ideea de uniune politica vest-europeană, iar în al doilea rând introducerea unei monede comune europene cel mai târziu în 1999. La acestea se adaugă drepturile civice europene, competențele noi ale Comunității Europene, intensificarea politicii de protecție comunitară a consumatorilor, etc.

Potrivit Tratatului de la Maastricht, UE își propune următoarele obiective:

- **uniuni economice și monetare**: să promoveze un progres economic și social durabil, prin crearea unui spațiu fără frontiere, prin accentuarea coeziunii economice și sociale care să dispună, în perspectivă, de o monedă unică.
- **uniune politică**: să-și afirme identitatea pe plan internațional, prin promovarea unei politici externe și de securitate comună, inclusiv definirea în perspectivă a unei politici de apărare comună,
- **cetățenie unională**: să întărească protecția drepturilor și intereselor cetățenilor statelor membr,
- să dezvolte cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne;
- să mențină acquis-ul comunitar, dar și să-l dezvolte prin examinarea în ce măsură politicile și formele de cooperare instaurate prin tratat trebuie revizuite pentru eficientizarea mecanismelor comunitare.

Tratatul de la Amsterdam (1997)

Tratatul de la Amsterdam reprezintă rezultatul conferinței interguvernamentale, lansată cu ocazia întrunirii Consiliului Europei la Torino, la data de 29 martie 1996. Acest tratat a fost adoptat cu ocazia întrunirii Consiliului European la Amsterdam (16-17 iunie 1997) și semnat

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

la data de **2 octombrie 1997** de către Miniștrii de Externe ai celor 15 state membre. Tratatul a intrat în vigoare la data de **1 mai 1999**, fiind ratificat de toate țările membre în conformitate cu propriile dispoziții constituționale.

O dată cu Tratatul de la Amsterdam au fost aduse modificări anumitor prevederi din Tratatul UE, tratatelor de instituire a comunităților europene, precum și unora din actele legislative conexe. Acest tratat nu a fost adoptat ca înlocuitor al celorlalte tratate în vigoare, ci a venit în completarea lor. După Actul Unic European și după Tratatul de la Maastricht, Tratatul de la Amsterdam reprezintă cea de-a treia revizuire importantă adusă Tratatului UE.

Cele patru obiective principale ale Tratatului de la Amsterdam sunt:

- eliminarea treptată a ultimelor obstacole în calea **liberei circulații, întărirea securității și justiției**;
- afirmarea **drepturilor cetățenilor europeni**;
- **politică externă eficientă și coerentă** prin posibilitatea acordată UE de a-si face mai bine auzită vocea în cadrul instantelor internaționale
- creșterea **eficienței structurii instituționale a Uniunii** în vederea primirii de noi membrii.

Cu alte cuvinte, Tratatul de la Amsterdam a consolidat cei trei "piloni" ai Uniunii: Comunitățile Europene (primul pilon); politica externă și de securitate comună (al doilea pilon) și cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne (al treilea pilon).

Tratatul de la Nisa (2001)

Deja la o lună de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, Consiliul Europei întrunit la Köln la începutul lunii iunie 1999, a decis convocarea unei conferințe interguvernamentale în vederea pregătirii unei noi revizuirii a Tratatului. Obiectul acestei revizuirii erau așa numitele "left-overs", adică problemele asupra cărora nu se putuse ajunge, la Amsterdam, la un consens, dar asupra cărora trebuia hotărât cât mai curând. Scopul exprimat a fost din nou pregătirea UE în vederea extinderii, înscriindu-se, deci, în viziunea unei reforme instituționale ale cărei 3 axe principale sunt:

1. **componenta și modul de funcționare al instituțiilor europene,**
2. **procedura de decizie din cadrul Consiliului de Miniștri**
3. **consolidarea cooperării între instituții**

Tratatul de la Nisa a fost semnat în februarie 2001 și a intrat în vigoare la **1 februarie 2003**.

Tratatul de la Nisa stabilește **condițiile prealabile pentru admiterea de noi membri** în Uniune. De asemenea, el conține prevederi referitoare la **distribuția puterii de decizie în Uniune**, în perspectiva în care aceasta va avea 27 de țări membre. Premisele pentru demararea procesului de extindere au fost create măcar din punct de vedere formal — de exemplu prin stabilirea regulii de distribuție a locurilor și voturilor în cadrul Comisiei, a Consiliului și a Parlamentului European.

Prin Tratatul de la Nisa a fost stabilit un număr maxim de 732 de mandate în Parlamentul European (în loc de 626, cum prevedea Tratatul de la Amsterdam).

La nivelul Consiliului UE, Tratatul de la Nisa stabilește noi reguli ale majorității calificate, aplicate începând cu 2005: pentru ca o decizie să fie adoptată este necesar, pe lângă o majoritate de voturi (255 din **345** pentru o Uniune cu 27 de state membre), și ca majoritatea statelor să fi votat favorabil (14 din 27). Conform Tratatului de la Nisa, începând din 2005, în componența Comisiei Europene va intra numai câte un comisar de proveniență din fiecare stat membru.

Tratatul de la Nisa prevede că fiecare stat membru va avea câte un reprezentant în Curtea de Conturi, numit de Consiliu prin vot în majoritate calificată.

III. Instituțiile Uniunii Europene

Funcționarea UE se sprijină pe:

- 1. Consiliul European**
- 2. Consiliul Uniunii Europene (Consiliul de Miniștri)**
- 3. Parlamentul European**
- 4. Comisia Europeană**
- 5. Curtea de Justiție**
- 6. Curtea de Conturi**

Aceste instituții colaborează îndeaproape cu mai multe organisme printre care:

- 1. Comitetul Economic și Social**
- 2. Comitetul Regiunilor**
- 3. Mediatorul European**
- 4. Banca Europeană de Investiții**
- 5. Banca Centrală Europeană**

ATRIBUȚIILE INSTITUȚIILOR EUROPENE

2. CONSILIUL EUROPEAN

Consiliul European *nu trebuie confundat* cu *Consiliul Europei*, care este o organizație interguvernamentală continentală ce activează, în principal, în domeniul drepturilor omului, nici cu *Consiliul Uniunii Europene*, care reunește reprezentanții celor 25 la nivel ministerial.

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

Consiliul European reprezintă reuniunea șefilor de stat sau de guvern din statele membre, la care participă și președintele Comisiei Europene. Șefii de stat sau de guvern sunt însoțiți de miniștrii afacerilor externe ai statelor membre și un membru al Comisiei.

În anii '70, pentru a corecta tendința Consiliului de Miniștri de a fi un forum unde se discutau exclusiv problemele legate de interesele naționale, s-a impus instaurarea unei autorități politice superioare ca autoritate. Cu ocazia unei întâlniri desfășurată la Paris, la 9-10.12.1974, s-a decis crearea Consiliului European, ca instanță interguvernamentală de orientare politică la cel mai înalt nivel. S-a reușit, astfel, schimbarea situației în care miniștrii acționau în Consiliu pe baza instrucțiunilor naționale, cu o alta nouă, în care ei să primească instrucțiuni de la o sursă comună - un organ compus din superiorii lor politici.

S-a ales denumirea de Consiliul European, iar prima întrunire s-a realizat în **1975**. Reuniunile Consiliului European au loc **de 2 ori pe an**, în lunile **iunie și decembrie**.

Declarația solemnă asupra Uniunii Europene, de la **Stuttgart**, din 19.06.1983, definea astfel funcțiile noii instanțe de decizie europeană: „*În perspectiva Uniunii Europene, Consiliul European da construcției comunitare un impuls politic general, definește orientările ce favorizează construcția europeană și trasează liniile directoare de ordin politic general pentru Comunitățile Europene și pentru cooperarea politică Europeană, deliberează asupra chestiunilor ce țin de competența UE și exprimă de o manieră solemnă poziția comună în chestiuni de relații externe*”.

Actul Unic European, semnat la 17 februarie 1986 și intrat în vigoare la 1 iulie 1987, a consfințit instituționalizarea, din punct de vedere formal, a Consiliului European.

Din punct de vedere juridic, Consiliul European nu reprezintă o instituție a Uniunii Europene, așa cum sunt Parlamentul European, Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene, Curtea de Justiție sau Curtea de Conturi, aceasta însă nu diminuează rolul său esențial în toate domeniile, pornind de la definirea și coordonarea orientărilor politice, arbitraj, până la deblocarea dosarelor dificile. Consiliul European este un organism comunitar care ajută la luarea deciziilor.

Reuniunile au loc de doua ori pe an, în general câte doua zile în lunile iunie și decembrie.

Consiliul European este un adevărat arhitect al evoluției instituționale el dând Uniunii impulsurile necesare și oferind orientările politice generale

Ia decizii în sfera inițiativelor politice majore, cum ar fi adoptarea de orientări politice comune, contribuie la rezolvarea problemelor majore blocate la nivel ministerial, joaca rol esențial în soluționarea unor probleme curente din viața internațională prin Politică Externă și de Securitate Comună (PESC – mecanism destinat alinierii pozițiilor diplomatice ale Statelor Membre și prezentării unei opțiuni comune).

2. CONSILIUL UNIUNII EUROPENE

Consiliul UE, denumit și Consiliul de Miniștri, este o instituție comunitară cu atribuții legislative. A apărut în 1965 prin Tratatul de la Bruxelles (cunoscut în doctrină sub denumirea de Tratatul de fuziune), prin unificarea dintre “Consiliul Special al Miniștrilor” (Tratatul

constituind CECA) și “Consiliul” (Tratatul de la Roma, constituind CEE și EUROATOM). Este format din câte 1 ministru din fiecare stat membru. Miniștrii se întâlnesc în diferite configurații; de exemplu, când se iau decizii în domeniul agricol, se întâlnesc miniștrii agriculturii ai statelor membre, când se discută probleme legate de justiție, se reunesc miniștrii justiției ș.a.m.d. Președinția Consiliului este asigurată, prin rotație, de fiecare stat membru, pentru o perioadă de 6 luni.

Decizia se concretizează în anumite acte: regulament, directivă, decizie, recomandare, aviz. Consiliul de Miniștri are rolul de a coordona politicile economice generale ale Uniunii, de a încheia, în numele acesteia, acorduri internaționale, de a aproba, împreună cu Parlamentul, bugetul comunitar. De asemenea, ia deciziile necesare pentru definirea și punerea în aplicare a PESC și pentru coordonarea acțiunilor statelor membre în domeniile care țin de ordinea publică și de cooperarea judiciară. Consiliul UE are sediul la Bruxelles.

Mai multe informații: http://europa.eu.int/comm/index_en.htm

3. PARLAMENTUL EUROPEAN

Parlamentul European reprezintă „popoarele statelor membre, reunite în cadrul UE”, fiind singura instituție ai cărei membri sunt aleși direct de către cetățenii statelor membre. În textul original al Tratatelor constitutive, instituția democratică era denumită „Adunare”; titlul de „Parlament” l-a primit abia în 1962. El este forumul democratic al UE, participă la procesul legislativ și controlează activitatea Uniunii. Membrii săi sunt aleși prin vot direct, universal, din 5 în 5 ani; ultimele alegeri au avut loc în 2004, următoarele urmând să se desfășoare în 2009.

Istoria PE este marcată de o permanentă luptă pentru a-și spori competențele proprii. Plecând de la atribuțiile limitate ce-i erau conferite prin Tratatul originar, puterea Parlamentului European a fost precizată pe calea acordurilor inter-instituționale și s-a extins prin revizuirile succesive ale Tratatelor.

Parlamentul European are sediul la Strasbourg (în timpul sesiunilor ordinare), la Luxemburg (Secretariatul General) și la Bruxelles (comisiile parlamentare, grupurile politice, sesiunile extraordinare).

Printr-o decizie a Consiliului din 1976 a fost stabilită alegerea reprezentanților prin sufragiu universal direct prevăzând, totodată, câteva reguli minimale:

- principiul votului unic
- alegerile se vor desfășura în cursul aceleiași perioade în toate statele membre, perioadă care începe joi dimineața și se termină duminica imediat următoare
- vârsta minimă pentru vot este de 18 ani.

Primele alegeri prin vot direct au avut loc în iunie **1979**. Conform drepturilor instituite prin cetățenia europeană, orice cetățean al UE are dreptul de a vota sau de a candida la alegerile europene în țara în care locuiește, indiferent de naționalitatea pe care o are.

În urma Tratatului de la Nisa, numărul membrilor PE a fost mărit la 732; după aderarea României și a Bulgariei, el urmează să crească la 786, România fiind reprezentată de 35 de parlamentari.

Primele alegeri prin vot direct au avut loc în iunie 1979. Conform drepturilor instituite prin cetățenia europeană, orice cetățean al Uniunii Europene are dreptul de a vota sau de a candida la alegerile europene în țara în care locuiește indiferent de naționalitatea pe care o are.

În urma Tratatului de la Nisa numărul membrilor a fost mărit la 732.

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

Funcțiile Parlamentului sunt:

- *funcția legislativă* prin care propune și adoptă în diverse proceduri decizionale, reglementări la nivelul Uniunii,
- *funcția bugetară* prin care Parlamentul propune sau modifică repartizarea sumelor alocate în diverse secțiuni ale bugetului,
- *funcția de control politic* asupra anumitor instituții europene, funcție care se exercită prin aprobarea numirii membrilor Comisiei Europene și a președintelui acesteia și prin posibilitatea de a demite Comisia Europeană.

Președintele actualului Parlament este Jose Borrell.

Mai multe informații: <http://www.europarl.eu.int>

Distribuția locurilor in parlamentul European în diferite etape

Tara	1999- 2004	2004-- 2007	2007- 2009
Bulgaria	-		18
Belgia	25	24	24
Cehia	-	24	24
Danemarca	16	14	14
Germania	99	99	99
Estonia	-	6	6
Grecia	25	24	24
Spania	64	54	54
Franta	87	78	78
Irlanda	15	13	13
Italia	87	78	78
Cipru	-	6	6
Letonia	-	9	9
Lituania	-	13	13
Luxemburg	6	6	6
Ungaria	-	24	24
Malta	-	5	5
Olanda	31	27	27
Austria	21	18	18
Polonia	-	54	54
Portugalia	25	24	24
România	-	-	35
Slovenia	-	7	7
Slovacia	-	14	14
Finlanda	16	14	14
Suedia	22	18	19
Marea Britanie	87	78	78
TOTAL	626	732	786

4. COMISIA EUROPEANĂ

Comisia Europeană este organismul executiv al UE și reprezintă exclusiv interesele comunitare. Totodată, veghează la respectarea tratatelor, fiind „gardianul” acestora.

Este alcătuită din comisari numiți de guvernele naționale. Până în 2004 numărul era de 20 de comisari: Franța, Italia, Germania, Marea Britanie și Spania beneficiau de câte 2 reprezentanți, iar restul statelor membre de către 1 singur. În urma Consiliului European de la Nisa, țările mari au acceptat ca, începând din anul 2005, să renunțe la 1 din cei 2 comisari la care au dreptul; în schimb, “țările mici” au refuzat propunerea de a rămâne fără singurul comisar de care dispun. Așadar, în prezent sunt 25 de comisari.

Totodată, în documentul final s-a stabilit ca numărul de comisari să fie plafonat la 27, indiferent de numărul țărilor membre.

Membrii Comisiei nu pot, pe timpul mandatului lor, să exercite nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu.

Comisia Europeană este singura care are inițiative legislative în domeniul politicilor comunitare. De asemenea, adresează Consiliului recomandări de politică economică,

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

supraveghează situația bugetară și datoriile publice ale statelor membre, poate sesiza Consiliul referitor la aspecte legate de PESC.

Președintele actual al Comisiei Europene este José Manuel Durao Barroso.

Mai multe informații: <http://www.europa.eu.int>

5. CURTEA DE JUSTITIE

Înființată în 1958 prin Tratatul CEE, Curtea de Justiție (sediul la Luxemburg) are competență consultativă iar jurisdicția sa acoperă numai probleme specifice legate de aplicarea Tratatelor, pe baza principiului că dreptul comunitar prevalează asupra legislației naționale.

Este formată din 25 judecători (unul din fiecare stat), asistați de 8 avocați generali. Judecătorii sunt numiți de comun acord pentru o perioadă de șase ani de către guvernele statelor membre, mandatul lor putând fi reînnoit. La rândul lor, avocați generali sunt aleși dintre personalități care oferă garanții totale de independență și îndeplinesc condițiile cerute pentru exercitarea în țările din care provin a celor mai înalte responsabilități juridice, sau care sunt jurisconșulți ce posedă notorietate din punct de vedere al competenței. Rolul CJCE este acela de a asigura interpretarea și implementarea legislației comunitare.

Începând cu 1989, Curtea de Justiție este asistată în activitatea sa de către *Tribunalul Primei Instanțe*, la rândul său compus din alți 25 judecători și având rolul de a soluționa disputele dintre Comisia Europeană și persoanele fizice sau juridice, precum și pe cele dintre instituțiile comunitare sau dintre acestea și funcționarii lor.

Mai multe informații: <http://curia.eu.int>.

7. CURTEA DE CONTURI

Înființată la 22.07.1975, **Curtea Europeană de Conturi**, “conștiința financiară” a Uniunii, a dobândit statutul de instituție comunitară abia în 1993, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht. Rolul său este de a controla aspectele financiare ale UE, mai exact cheltuirea corectă a bugetului comunitar. Curtea controlează anual modul de gestionare a banilor și elaborează un raport pe care îl înaintează Parlamentului European. De asemenea Curtea de Conturi verifică dacă managementul financiar al Uniunii Europene a corespuns programului stabilit la începutul anului. **Curtea de Conturi** numără, în prezent, **25 de membri**, câte unul din fiecare țară UE. Aceștia trebuie aleși dintre personalitățile care aparțin sau au aparținut, în țările lor, instituțiilor de control extern sau care posedă o calificare specială pentru această funcție. Ei sunt numiți pe o perioadă de **6 ani**, cu posibilitatea reînnoirii mandatului și trebuie să prezinte toate garanțiile de independență.

Mai multe informații: <http://www.eca.eu.int>

Organismele pe care se sprijină funcționarea instituțiilor europene:

1. COMITETUL ECONOMIC SI SOCIAL

CES reprezintă o platformă instituțională, non-politică, prin care reprezentanții mediilor economico–sociale europene pot să își exprime punctele de vedere asupra politicilor europene. Tratatul de la Nisa a sporit rolul și influența acestui Comitet, care reprezintă interesele partenerilor economici și sociali.

CES face recomandări pe teme economice și sociale de interes European, pe care le transmite Comisiei, Consiliului și Parlamentului European. CES este consultat, obligatoriu sau facultativ, după caz, de către Parlamentul European, Consiliu sau Comisia Europeană. Membrii săi (numiți **consilieri**) sunt propuși de guvernele naționale și provin din trei categorii: patronate, salariați și diferite ramuri de activitate. În acest moment are **317** membri proveniți din cele 25 de state membre. După aderare, România va fi reprezentată de 18 membri.

Mai multe informații: <http://www.ces.eu.int>

3.COMITETUL REGIUNILOR

Comitetul Regiunilor a fost **creat prin Tratatul de la Maastricht** având misiunea de a “apropia” UE de cetățenii săi, în două moduri: ca purtător de cuvânt al UE, transmițând informațiile de la instituțiile europene către autoritățile locale ale statelor membre, cât și ca mediator între instituțiile europene și autoritățile locale, pentru ca acestea din urmă să își exprime opinia la nivel comunitar.

Consiliul European de la Nisa a stabilit ca acest organ trebuie să aibă mandatul autorităților locale ale statelor membre pentru o implicare mai adecvată și în probleme de integrare; al doilea aspect important introdus de acest tratat se referă la întărirea mandatului regional al reprezentanților statelor membre în acest comitet.

În prezent, Comitetul Regiunilor are **317** membri, iar după aderarea României și a Bulgariei va avea **344 (România va avea 15 reprezentanți**, Bulgaria 12).

Mai multe informații: <http://www.cor.eu.int>

4.MEDIATORUL EUROPEAN

Instituția Mediatorului European a fost înființată prin **Tratatul de la Maastricht**, primul mediator fiind desemnat în **1995**, după alegerile parlamentare din 1994.

Mediatorul European este numit de Parlamentul European. Orice persoană fizică sau juridică, rezidentă sau având sediul statutar în UE, poate înainta, direct sau prin intermediul

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

unui membru al Parlamentului European, o plângere către Ombudsman-ul european, pentru a sesiza un caz de proastă administrare din partea instituțiilor sau a organismelor comunitare, cu excepția Curții de Justiție și a Tribunalului de Primă Instanță.

În urma primirii sesizării, Mediatorul cercetează situația și emite recomandări către instituția care constituie obiectul plângerii. În fiecare an, mediatorul prezintă Parlamentului și un raport final, cu privire la rezultatul tuturor anchetelor desfășurate.

Mandatul mediatorului este tot de 5 ani, ca și mandatul parlamentarilor; există posibilitatea ca mediatorul să fie reales pentru un nou mandat.

De la 1 aprilie 2003, Mediatorul European este reprezentat de P. Nikiforos Diamandouros.

Mai multe informații: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>

5. BANCA EUROPEANA DE INVESTITII

BEI a fost creată în urma Tratatului de la Roma. BEI acordă finanțări pe termen lung pentru investiții viabile în diferite regiuni ale Uniunii, în special cele mai puțin dezvoltate, investiții conforme cu obiectivele UE.

Mai multe informații: <http://eib.eu.int>

6. BANCA CENTRALA EUROPEANA

BCE formează, împreună cu băncile naționale ale statelor membre, Sistemul European al Băncilor Centrale – **Eurosystem**. Principalul obiectiv al BCE este **să mențină stabilitatea prețurilor**. BCE definește și implementează politica monetară în Zona Euro și controlează sistemul de plăți și rezervele în valută ale statelor membre.

Mai multe informații: <http://www.ecb.int>

IV. Valorile și simbolurile Uniunii Europene

VALORI EUROPENE

La începutul anilor 50 Jean Monet spunea „noi nu formăm o coaliție de state, noi unim popoare”, în prezent însă Uniunea Europeană are la bază mai degrabă cooperarea economică ceea ce face ca Uniunii să îi fie atribuită imaginea unei piețe de desfacere pentru consumatori și producători, arenă unde se ciocnesc și se dezbate diverse interese economice.

În același timp însă liderii europeni sunt conștienți că nu poate exista o economie de piață liberă fără existența unui fundament moral, fără existența unor valori universal acceptate de către toți cetățenii europeni și care să prezinte garanția acceptării și respectării demnității umane și egalității.

„Uniunea Europeană este o comunitate a valorilor. Societatea noastră este produsul unor marii religii și tradiții sociale. Ideile grecilor și romanilor, creștinismul, iudaismul, umanismul și iluminismul ne-au făcut ceea ce suntem astăzi” spunea primul ministru Jan Peter Balkenende „suntem în același timp Europa lui Michelangelo și Montesquieu, dar și Europa ghilotinei și a camerelor de gazare”.

Drepturile fundamentale și valorile democratice impuse de experiențele dramatice ale Europei, sunt respectate în statele membre ale Uniunii Europene, acestea fiind semnate ale unor texte, precum Convenția Europeană a Drepturilor Omului (1950), Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), Carta Socială Europeană (1962), Carta comunitară a drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor (1996) sau Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (2002)

Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa semnat la 29 octombrie 2004, este un pas important sub acest aspect întrucât creează o Europă mult mai democratică și mai transparentă. Tratatul prevede valorile Uniunii Europene, valori caracteristice unei societăți bazată pe „**pluralism, toleranță, justiție, solidaritate și nediscriminare**”. Acestea sunt comune tuturor statelor membre, și se bazează pe respectarea:

- **demnității umane;** (toți oamenii au dreptul de a fi respectați și tratați în mod corect în ceea ce privește rasa, originea, sexul, statutul social, limba, religia, opinia politică sau vârsta),

- **libertății;** (libertatea are în vedere trei aspecte principale: o persoană trebuie să fie liberă să aleagă în funcție de propriile considerente, să își exprime opinia și să se exprime liber. (Specific, în cadrul Uniunii, putem vorbi și de cele patru aspecte ale libertății de mișcare a persoanelor, bunurilor, capitalurilor și serviciilor)

- **democrației;** („*Democrația nu este a atât o formă de guvernare cât un set de principii*”- Woodrow Wilson – președinte american (1856-1924). Aceste principii au în vedere respectarea drepturilor și obligațiilor și presupune ca majoritatea populației să joace mai degrabă un rol activ decât unul pasiv).

- **egalității,** (un mare politician Charles de Montesquieu spunea că „*Prin natura lor toți oamenii se nasc egali, dar nu pot păstra această egalitate. Societatea îi face să o piardă și aceasta nu poate fi regăsită decât prin protecția legii*”)

- **statului de drept,** (existența statului de drept este strâns legată de noțiunea de democrație și se bazează pe existența unui sistem democratic de legi și de instituții care le apără și le aplică eficient)

- **drepturilor omului.**

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

În același discurs prim ministrului Jan Peter Balkenende (2004) într-o exprimare plastică puncta importanța valorilor europene ca fiind „*mortarul dintre cărămizile ce stau la baza construcției europene, lipiciul ce unește guvernele naționale făcându-le să înțeleagă importanța unei strategii comune*”.

În raport cu valorile europene românii consideră că în România există mai puțin respect pentru valorile sociale, economice și umane cum ar fi demnitatea umană (20%), justiția – 31%, sprijin economic pentru zonele slab dezvoltate – 31%, statul de drept 31%, egalitatea 33%, drepturile omului 41%, solidaritatea 47% (date furnizate de studiul „Valori românești, valori europene” realizat la nivel național în perioada 22 – 27 iunie 2005 de către delegația Comisiei Europene). Tinerii domină toate grupurile care subliniază nivelul scăzut de respect care există pentru valorile umane.

Din mai 2000, Uniunea Europeană este marcată de deviza – „Unitate în diversitate”, rodul unui concurs la care au participat, cu propuneri, 80.000 de tineri, între 10 și 20 de ani.

„Unitate în diversitate” semnifică dezvoltarea unei societăți europene bazate pe respectarea identității culturale și istorice a fiecărui popor parte a unei Europe unite, unde în ciuda diferențelor culturale, religioase și nu numai oamenii pot fi parte a unei comunități vibrante. Valorile comune ca libertatea, solidaritatea și respectul mutual fac posibilă o deschidere a Europei către o mare diversitate de oameni și poate construi în același timp o comunitate în care oamenii își respectă reciproc opiniile, stilul de viață.

SIMBOLURI EUROPENE

De-a lungul timpului Uniunea Europeană și-a construit propriile simboluri, simboluri care o fac recunoscută astăzi atât la nivelul Uniunii cât și în afara ei. Acestea sunt:

- **Ziua Europei – 9 mai**
- **Drapelul european**
- **Imnul european**
- **Moneda unică europeană - EURO**

1. **Ziua de 9 mai 1950** a reprezentat primul pas către crearea a ceea ce este astăzi Uniunea Europeană. În acea zi, la Paris, Ministrul de Externe al Franței, Robert Schuman, a citit presei internaționale o declarație prin care chema Franța, Germania și celelalte popoare ale Europei să își unească producțiile de oțel și cărbune, într-o „prima fundație concretă a unei federații europene”.

Propunerea lui avea ca scop crearea unei comunități în cadrul căreia membrii să pună sub un control comun, producția de oțel și cărbune – ca bază a puterii lor militare -, în scopul evitării izbucnirii unui nou război.

Țările cărora li se adresa această provocare erau în primul rând – Franța și Germania – țări care fuseseră în război timp de aproape 100 de ani, iar cel de-al doilea război mondial aproape că le distrusese.

În 1985, când proiectul construcției europene era deja clar conturat, cele zece state membre care formau la acea data Comunitatea Europeană, au hotărât ca ziua de **9 mai** să devină **Ziua Europei**.

2. Drapelul european este albastru, cu 12 stele, așezate în cerc. Drapelul a fost adoptat inițial de către Consiliul Europei, în 1955, și a devenit drapelul oficial al Comunității Europene în mai, 1986.

Drapelul nu este numai simbolul Uniunii Europene, este și simbolul unității europene și a identității sale internaționale. Numărul stelelor nu are legătură cu numărul statelor membre; ele formează un cerc de stele galbene și sunt dispuse precum orele pe cadranul unui ceas, simbolizând plenitudinea și perfecțiunea. Cercul reprezintă solidaritatea și armonia. Numărul stelelor nu se va schimba indiferent de numărul statelor membre ale Uniunii Europene.

3. Imnul european Consiliul Europei a fost cel care a decis, în 1972, că “Oda bucuriei” preludiul celei de-a patra părți a Simfoniei a IX-a de Beethoven, să devină imnul Consiliului. În 1985, în urma Consiliului European de la Milano, Statele Membre UE l-au adoptat ca imn oficial al Uniunii Europene.

4. Moneda unică europeană La originea conceptului de monedă unică se află tratatele care stau la baza Uniunii Europene. Tratatul de la Roma (1957) declară că piața comună este unul dintre obiectivele prioritare ale Comunității Europene ce va contribui la o “*uniune mai strânsă între popoarele Europei*”. Tratatul Uniunii Europene (1992 - Maastricht) introduce Uniunea Economică și Monetară și pune bazele monedei unice. Iar în decembrie 1995, Consiliul European de la Madrid decide că moneda unică să poarte numele de “**EURO**”.

Euro – a intrat în vigoare la **1 ianuarie 1999** și a început să fie utilizată, în bancnote și monede, în 12 din statele membre ale Uniunii Europene, începând cu 1 ianuarie 2002, celelalte state membre utilizând-o în paralel cu monedele naționale. Sigla monedei este litera inspirată din litera grecească **epsilon** și de prima literă a cuvântului Europa, iar cele două linii paralele simbolizează stabilitatea.

V. Cetățenia europeană

- o nouă identitate europeană în contextul Tratatului de instituire a unei
Constituții Europene -

Cetățenia europeană a fost definită prin *Tratatul asupra Uniunii Europene*, semnat în 1992 la Maastricht, și a reprezentat o inovație majoră a acestui Tratat. Incluzând drepturi, obligații și participarea la viața politică, cetățenia europeană vizează consolidarea imaginii și a identității Uniunii Europene și implicarea mai profundă a cetățeanului în procesul de integrare europeană.

Articolul 17 al *Tratatului de la Maastricht* stipulează că este cetățean al Uniunii Europene „*orice persoană având naționalitatea unuia dintre statele membre, conform legilor în vigoare în statul respectiv*”. Cetățenia Uniunii Europene vine în completarea cetățeniei naționale (ea se suprapune, fără a se substitui, cetățeniei naționale), făcând posibilă exercitarea unora dintre drepturile cetățeanului Uniunii pe teritoriul statului membru în care locuiește și nu numai în țara din care provine, așa cum se întâmpla înainte.

Trebuie deci subliniat că pentru a beneficia de cetățenia Uniunii, o persoană trebuie mai întâi să fie cetățean al unui stat membru urmând ca cetățenia europeană să completeze și să se adăuge la drepturile conferite de cetățenia statală.

Tratatul de la Amsterdam, intrat în vigoare la 1 mai 1999, întărește protecția drepturilor fundamentale, condamnă orice formă de discriminare și recunoaște dreptul la informație și protecția consumatorilor. Conform Tratatului de la Amsterdam, Cetățenia europeană are la bază principiile comune ale statelor membre:

- principiul libertății,
- principiul democrației,
- principiul respectării drepturilor omului și al libertăților fundamentale,
- principiul statului de drept.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, adoptată oficial în decembrie 2001 promovează, de asemenea, egalitatea între sexe și introduce drepturi, precum protecția datelor, interzicerea practicării clonării ființelor umane, dreptul la un mediu protejat, drepturile copilului și ale persoanelor în vârstă sau dreptul la o bună administrare.

Primul pas însă spre realizarea unui Constituții Europene la constituit atașarea la finalul Tratatului de la Nisa din 2001 a „*Declarației privind viitorul Uniunii Europene*”, document care stabilea convocarea în 2004 a unei noi Conferințe, cu intenția clară de realizare unei reforme de substanță. În acest sens, cu ocazia summit-ului de la Feira – iunie 2000, Nicole Fontaine președintele Parlamentului European, declara că Uniunea Europeană trebuie să se doteze cu o Constituție și să adopte o *Cartă a drepturilor cetățenilor europeni*.

La 28 februarie 2002 s-au deschis la Bruxelles lucrările *Convenției privind viitorul Europei*, în urma căreia a rezultat, în prima jumătate a anului 2003, Proiectul de **Tratat de instituire a unei Constituții pentru Europa**. După un traseu sinuos cu momente de stagnare și de revitalizare a discuțiilor purtate în acest context, Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa a fost aprobat în cadrul *Conferinței Interguvernamentale* din 18 iunie 2004.

La 29 octombrie 2004, șefii de state și de guverne ale celor 25 de state membre și a celor 3 țări candidate printre care și România, au semnat **Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa**. Noua Constituție Europeană nu se dorește a înlocui constituțiile naționale ale statelor Membre, dar va înlocui principalele Tratatate ale Uniunii Europene cu un singur text, unitar. Constituția Europeană definește competențele și rolul Uniunii, atât în interior, cât și în exterior. Ea se dorește a fi aplicată uniform pe întreg teritoriul Uniunii, tuturor cetățenilor statelor membre – fără deosebire. Noua Constituție va îmbunătăți gradul de transparență și eficiență al deciziilor și acțiunilor Uniunii Europene și îi va oferi flexibilitatea necesară în atingerea scopurilor propuse la început de mileniu.

Pentru a intra în vigoare toate statele membre trebuie să își exprime acordul în acest sens, 11 din cele 25 de state membre au programat în acest sens, organizarea de referendumuri naționale în vederea consultării populației cu privire la Tratat, restul urmând procedura de ratificare parlamentară.

Pana la 30 septembrie 2005, 13 din cele 25 de state membre au ratificat Constituția Europeană. Acestea sunt: Austria, Cipru, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Lituania, Letonia, Luxembourg (referendum), Malta, Slovacia, Slovenia, Spania (referendum). Două state membre au respins tratatul prin referendum, acestea sunt Franța și Olanda.

Respingerea Constituției Europene de către Franța și Olanda a creat un moment de impas în respectarea termenelor inițiale de adoptare a Constituției Europene, liderii europeni apreciind ca este nevoie de o „perioadă de reflecție” care să permită găsirea unui răspuns la întrebarea: procesul de ratificare constituțională trebuie stopat definitiv sau continuarea lui este esențială. Declarația șefilor de state în acest sens nu indică decât necesitatea sporirii dezbaterilor naționale pe tema Constituției și evaluarea rezultatelor acestor dezbateri în prima jumătate a anului 2006, când se va lua o decizie cu privire la modul în care va continua ratificarea.

În ceea ce privește construcția Constituției aceasta este împărțită în patru secțiuni:

- **Prima secțiune** definește Uniunea Europeana, valorile, obiectivele, prerogativele, procedurile și instituțiile sale.

- **A doua parte** cuprinde Carta Drepturilor Fundamentale,
- **A treia** descrie politicile și modul de funcționare al Uniunii Europene,
- **A patra secțiune** cuprinde prevederile finale, inclusiv procedurile de adoptare și revizuire a Constituției.

Alte prevederi importante cuprinse în Tratatul Constituțional, sunt:

- Carta drepturilor Fundamentale, a fost introdusa integral în Constituție având astfel forță juridică. (secțiunea a doua);

- Un mecanism de “avertizare timpurie” pentru parlamentele naționale în monitorizarea noii legislații;

- Posibilitatea ca un milion de cetățeni comunitari să înainteze spre dezbateri Comisiei o propunere legislativă;

- Noi fundamente legale de domeniile energie, sport, turism, zboruri spațiale și cooperare administrativă;

- Creșterea numărului de europarlamentari de la 736 la 750 și consolidarea competențelor Parlamentului cu privire la buget și adoptarea legilor europene.

- Crearea postului de ministru european al afacerilor externe

- O clauză de solidaritate în cazul atacurilor teroriste.

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

În ceea ce privește drepturile cetățenilor noua *Constituție Europeană* prevede faptul că Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile enunțate în Carta Drepturilor Fundamentale.

Astfel **art. 8 din Titlul II**, prevede că **cetățenele** și **cetățenii** Uniunii se bucură de următoarele drepturi și obligații:

- *dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul statelor membre;*
- *dreptul de a vota și de a fi aleși în Parlamentul European, precum și în cadrul alegerilor locale în statul membru unde își au reședința, în aceleași condiții ca și rezidenții aceluși stat;*
- *dreptul de a beneficia, pe teritoriul unui stat terț, în care statul membru ai cărui rezidenți sunt, nu este reprezentat, de protecție din partea autorităților diplomatice și consulare ale oricărui stat membru, în aceleași condiții ca și cetățenii aceluși stat;*
- *dreptul de a prezenta petiții Parlamentului European, de a se adresa Mediatorului European, sau de a se adresa instituțiilor și organelor consultative ale Uniunii într-una din limbile Uniunii și de a primi răspuns în aceeași limbă.*

Conform aceluiași Tratat orice cetățean are dreptul la despăgubire din partea Uniunii pentru daunele cauzate de către instituțiile, organismele sau agenții acesteia, aflați în exercițiul funcțiunii, conform principiilor generale comune și drepturilor statelor membre.

Carta drepturilor fundamentale cuprinsă în Tratat prevede:

Capitolul *Demnitate*

- Respectul pentru demnitatea umană,
- Dreptul la viață,
- Dreptul la integritatea persoanei,
- Interzicerea torturii sau a tratamentului inuman și degradant,
- Interzicerea sclavajului și a muncii forțate.

Capitolul *Libertăți*

- Dreptul la libertate și siguranță,
- Respectarea vieții private și familiale,
- Protecția datelor cu caracter personal,
- Dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie,
- Libertatea de gândire, conștiință și religie,
- Libertatea întrunirii și asocierii,
- Libertatea artelor și științelor,
- Dreptul la educație,
- Libertatea de a alege o ocupație și dreptul de a se angaja,
- Libertatea de a iniția o afacere,
- Dreptul la proprietate,
- Dreptul de azil,
- Protecția în caz de îndepărtare, expulzare sau extrădare,

Capitolul *Egalitate*

- Egalitatea în fața legii,
- Non-discriminarea,
- Diversitatea culturală, religioasă și lingvistică,
- Egalitatea între bărbați și femei,
- Drepturile copilului,
- Drepturile persoanelor în vârstă,
- Integrarea persoanelor cu dizabilități,

Capitolul *Solidaritate*

- Dreptul lucrătorilor la informare și consultare,
- Dreptul la negociere și acțiune colectivă,
- Dreptul la servicii de plasare,
- Protecția în caz de concediere fără motiv valabil,
- Condiții de muncă juste și echitabile,
- Interzicerea muncii copiilor și protecția tinerilor la locul de muncă,
- Protecția familiei și dreptul de a avea atât o viață profesională cât și o viață familială (protecția împotriva concedierii pe orice motiv legat de maternitate, dreptul la concediul de maternitate plătit și dreptul la concediu parental),
- Securitate socială și ajutor social,

**GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE**

Direcția Comunicare publică

- Protecția sănătății,
- Acces la serviciile de interes economic general,
- Protecția mediului,
- Protecția consumatorului,

Capitolul *Cetățenie*

- Dreptul de a vota și de candida în alegerile pentru Parlamentul European,
- Dreptul de a vota și de candida în alegerile locale,
- Dreptul la o bună administrare,
- Dreptul de acces la documentele Parlamentului European, al Consiliului European și Comisiei Europene,
- Dreptul de a te adresa Avocatului Poporului în caz de administrare defectuoasă,
- Dreptul de petiție la Parlamentul European,
- Libertatea de circulație și de sejur,
- Protecția diplomatică și consulară,

Capitolul *Justiție*

- Dreptul la un recurs efectiv și la tribunal imparțial,
- Prezumția de nevinovăție și drepturile apărării,
- Principiul legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor,
- Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași infracțiune.

În ceea ce privește cetățenii români, aceștia vor deveni cetățeni ai Uniunii Europene odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, aderare prevăzută pentru data de 1 ianuarie 2007. După această dată cetățenii României se vor bucura de aceleași drepturi și vor avea aceleași obligații ca și cetățenii europeni. La fel ca și în celelalte cazuri, cetățenia europeană nu va înlocui cetățenia română, ci va fi complementară acesteia.

VI. Procesul decizional la nivelul Uniunii Europene

- Procedura Co – Deciziei -

Procedura legislativă comunitară se bazează pe principiul echilibrului instituțional, principiu care garantează că toate instituțiile comunitare participă la procesul legislativ într-un mod echilibrat.

Există 4 tipuri de proceduri în adoptarea deciziilor, în funcție de domeniul în care este făcută propunerea legislativă:

- 1) **procedura consultării**
- 2) **procedura cooperării**
- 3) **procedura co-deciziei**
- 4) **procedura avizului conform**

În vederea realizării jocului de rol propus vă propunem abordarea procedurii de co-decizie.

Aceasta este o procedură introdusă prin Tratatul de la Maastricht care conferă o mai mare putere legislativă Parlamentului European, putere ce nu îi era conferită prin procedurile consultării și cooperării.

În acest caz, Parlamentul nu este inițiatorul propunerii, dreptul la inițiativă legislativă aparținând în întregime Comisiei Europene. În acest fel un act normativ nu poate fi adoptat decât pe baza acordului Parlamentului sau prin lipsa opoziției acestuia la adoptarea propunerii de către Consiliul Uniunii Europene. Actul final va apărea ca fiind comun celor două instituții, Parlament și Consiliu, fiind semnat de președinții acestor instituții.

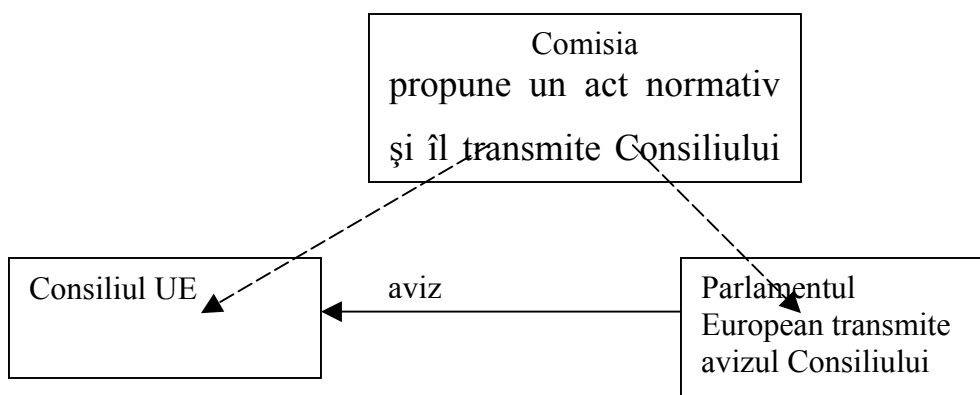
De-a lungul timpului procedura de co-decizie a devenit cea mai uzitată în practica legislativă.

Etapele procedurii de co-decizie

A. Prima lectură

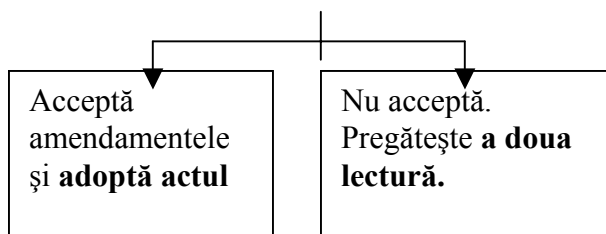
Propunerea Comisiei europene este prezentată Consiliului și Parlamentului European și spre consultare Comitetului Economic și Social și Comitetului Regiunilor.

Parlamentul European deliberază asupra acestei propuneri într-o primă lectură și transmite avizul său către Consiliu. Dacă Parlamentul nu aduce nici o modificare propunerii sau dacă Consiliul acceptă amendamentele Parlamentului, Consiliul poate hotărî dacă adoptă sau nu actul legislativ din această etapă.

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE
Direcția Comunicare publică

În cazul în care Parlamentul nu are nici un amendament, Consiliul poate hotărî în această fază dacă adoptă sau nu propunerea Comisiei.

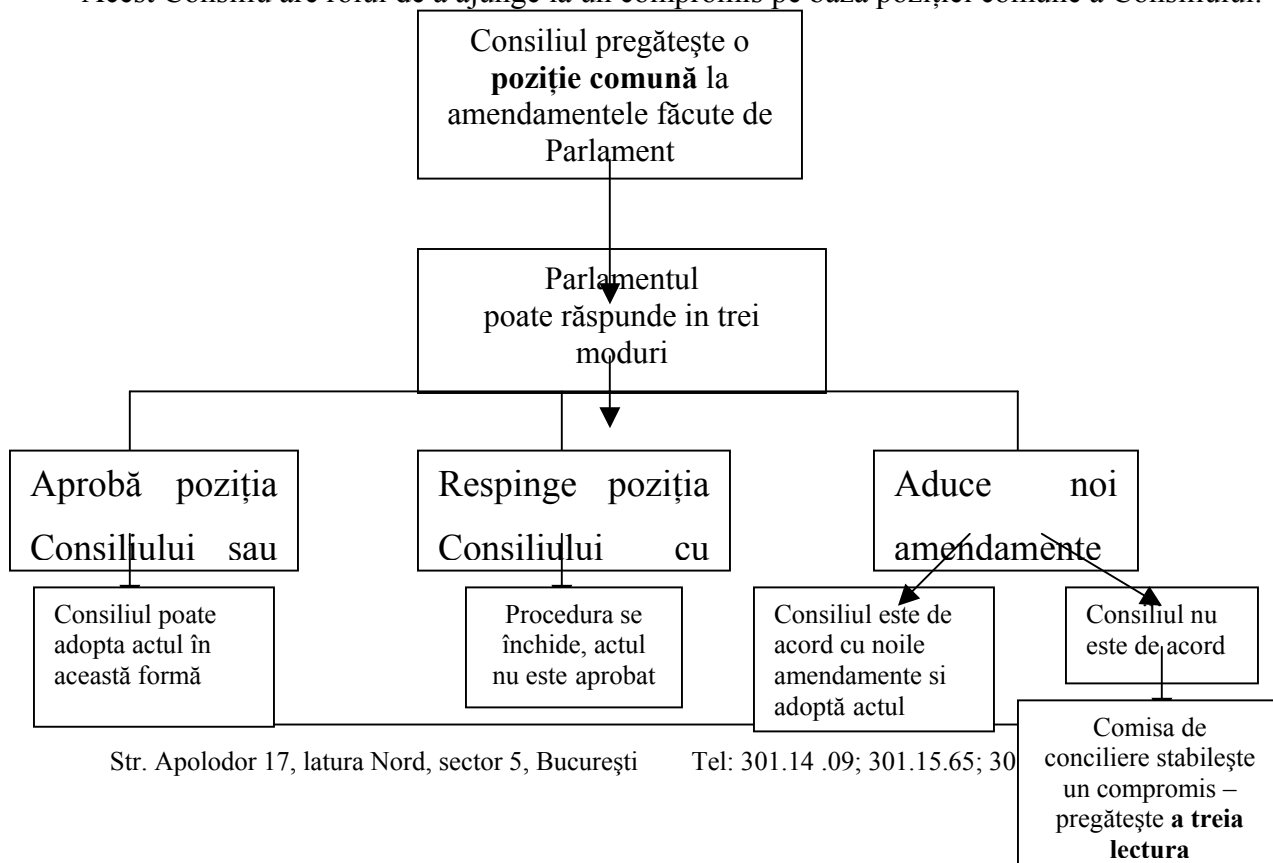
B. A doua lectură.

Pe baza propunerii și a amendamentelor Parlamentului, Consiliul Uniunii va adopta o poziție comună, pe care o va transmite Parlamentului pentru o nouă lectură. Din acest moment există trei posibilități de derulare a procesului decizional:

1. Consiliul poate adopta actul în cazul în care nu primește în trei luni de zile, nici un amendament din partea Parlamentului sau dacă Parlamentul aprobă poziția comună în forma transmisă pentru a doua lectură;

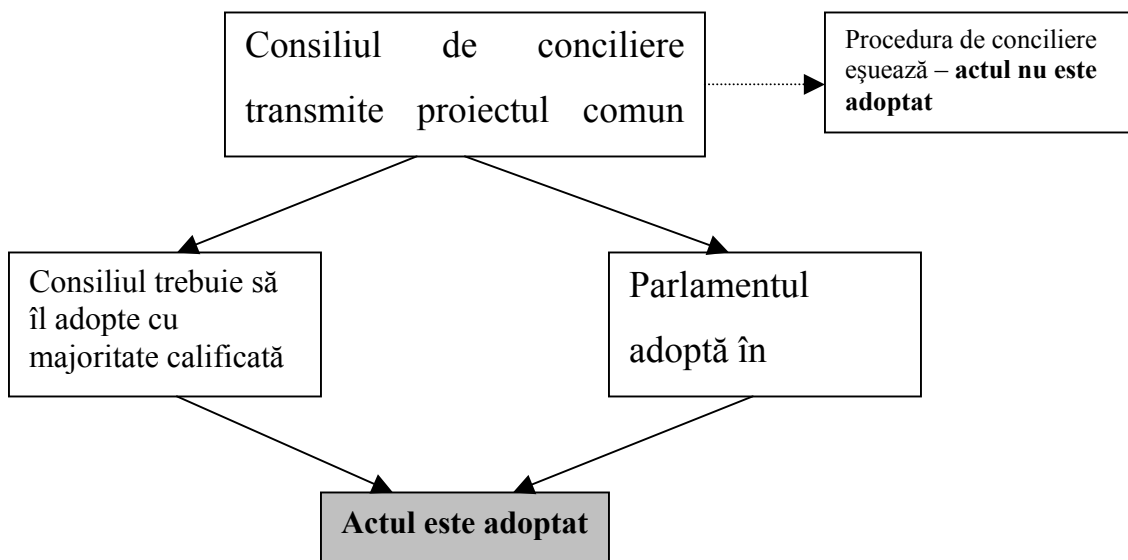
2. Parlamentul respinge cu majoritate absolută poziția Consiliului în întregime, caz în care procedura se încheie, actul nefiind adoptat;

3. Parlamentul aduce la rândul lui amendamente la poziția Consiliului și astfel procedura continuă. În acest caz Consiliul poate aproba noua propunere și să adopte actul legislativ, sau poate respinge amendamentele Parlamentului. Dacă le respinge, ambele instituții prin președinții lor apelează la Consiliul de conciliere (format din membrii ai celor două instituții). Acest Consiliu are rolul de a ajunge la un compromis pe baza poziției comune a Consiliului.

C. A treia lectură.

Consiliul de conciliere aprobă un proiect comun. Din acest moment atât Consiliul cât și Parlamentul European, dispun de 6 săptămâni pentru a hotărî asupra actului propus în urma discuțiilor din Consiliul de conciliere. Deciziile se iau cu **majoritate calificată** în cazul Consiliului și cu **unanimitate** în cazul Parlamentului. Actul astfel vizat este adoptat de către Parlament și Consiliu acest lucru fiind precizat în titulatură. Dacă una din cele două instituții nu îl avizează în cele 6 săptămâni actul nu va fi adoptat.

Partea a II-a

VII. Educație, formare profesională și tineret ***- Capitolul 18 -***

Context general

Procesul integrării României în Uniunea Europeană trebuie să se contureze pornind de la premisele prezentate la Consiliul European de la Copenhaga din 1993 drept **criterii preliminare** pentru dobândirea calității de membru al UE: criteriile politice, economice, monetare precum și existența unei administrații naționale capabile să gestioneze calitatea de membru U.E. prevăzut de la Consiliul European de la Madrid, 1995

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

În procesul de construire a unei societăți democratice, România trebuie să acorde o atenție sporită educației, inovației și cercetării, necesitatea investițiilor în capitalul uman fiind considerată cea mai importantă componentă a integrării.

Procesul de extindere a UE aduce noi provocări în domeniul educației și pentru aceasta este necesar ca România să învețe din experiența statelor membre ale Uniunii Europene.

În perspectiva aderării la UE, România a decis să participe la procesele UE de implementare a obiectivului global privind economia cunoașterii, astfel elementele politicii educaționale din România au în vedere următoarele obiective strategice: asigurarea accesului egal la educație, asigurarea educației elementare pentru toți, adaptarea nevoilor educaționale în funcție de nevoile de dezvoltare personală și profesională ale cursanților, îmbunătățirea calității proceselor de învățare și predare, asigurarea complementarității între educația formală, non-formală și informală, în contextul nevoii de formare continuă, deschiderea sistemului de învățământ și de formare profesională către mediul social, economic și cultural, optimizarea rețelei școlilor și universităților, întărirea rolului universităților în promovarea dimensiunii europene a educației și consolidarea managementului academic și administrativ în instituțiile de învățământ superior, în contextul autonomiei universitare.

După aderare, România va deveni membru al Uniunii Europene, fapt ce va deschide noi posibilități pentru țara noastră. Integrarea se va produce autentic doar atunci când ea va avea loc și la nivelul mentalităților și culturii, identitatea României pe plan cultural contribuind la construirea identității europene.

Convenția de la Lisabona

România a semnat în aprilie 1997, *Convenția de la Lisabona pentru recunoașterea diplomelor din învățământul superior din regiunea europeană* și a ratificat-o în 1999. Conform prevederilor Convenției, recunoașterea diplomelor de învățământ superior emise într-o altă țară va permite:

1. accesul la continuarea studiilor de învățământ superior, incluzând examinările relevante și pregătirea pentru doctorat, în aceleași condiții cu candidații din țara în care se face recunoașterea;

2. folosirea unui titlu academic, conform legilor și reglementărilor țării în care se face recunoașterea.

Pentru a răspunde la provocările lansate de recunoașterea academică a diplomelor, a fost creată în statele participante la programul de mobilități Erasmus, o rețea de centre naționale de informare asupra recunoașterii diplomelor.

Convenția stă la baza politicii privind crearea spațiului european al învățământului superior, inițiată prin Declarația de la Bologna din 1999. România este unul din primele state care au ratificat Convenția de la Lisabona și care au aderat la procesul de la Bologna.

Strategia de la Bologna

Liderii Uniunii Europene au stabilit o strategie în care se pune accent pe: dimensiunea europeană a educației superioare, mobilitatea studenților, profesorilor și cercetătorilor, cooperarea și introducerea generalizată a Sistemului European de Credite Transferabile (ECTS) și recunoașterea examenelor susținute la nivel european.

Educația și cooperarea educațională au un rol major în procesul de a construi o Europă a cunoașterii și al unui spațiu social și cultural comun, accentul punându-se pe dezvoltarea unui spațiu european pentru învățământul superior, pe promovarea mobilității cetățenilor și posibilitatea lor de a se angaja și lucra în oricare stat membru al Uniunii Europene.

Declarația de la Bologna

În data de **19 iunie 1999**, Miniștrii responsabili pentru învățământul superior din 29 de țări au semnat **Declarația de la Bologna**, document care stabilește un set de obiective menite să conducă la realizarea unei arii europene a învățământului superior și la promovarea sistemului european de învățământ superior la nivel mondial. România a semnat Declarația de Bologna în 1999 și s-a angajat să includă obiectivele stabilite în prioritățile învățământului superior European:

- adoptarea unui sistem de diplome ușor de comparat și recunoscut,
- adoptarea unui sistem de învățământ bazat pe două cicluri : *primul ciclu* destinat obținerii licenței (cu valoare intermediară și o durată de trei ani în urma cărora absolvenții vor putea ocupa funcții de execuție) ; *al doilea ciclu* care presupune studii de master , are o durată de doi ani corespunzând ca nivel de pregătire ocupării posturilor de conducere, decizie și creație,
- stabilirea unui sistem de credite (de exemplu, sistemul European Credit Transfer System - ECTS) ca mijloc potrivit pentru extinderea mobilității studenților;
- promovarea mobilității studenților, profesorilor, cercetătorilor și personalului administrativ prin "depășirea obstacolelor" ce împiedică libera circulație, punându-se în special accentul pe accesul la studii și oportunități de formare *pentru studenți*, recunoașterea și valorificarea perioadelor petrecute în concursul european prin cercetare, predare și formare, *pentru profesori*,
- promovarea cooperării europene în asigurarea calității învățământului;
- promovarea dimensiunilor europene necesare pentru învățământul superior (dezvoltarea curriculară, cooperare inter-instituțională, programe de mobilități, programe integrate de studiu, pregătire și cercetare).

Strategia de la Lisabona

Având la bază cea mai prețioasă resursă – resursa umană - Uniunea Europeană a pregătit o strategie de dezvoltare care încurajează economia bazată pe cunoaștere, anul 2000 constituind un moment major în evoluția politicii sociale.

În luna martie 2000, Consiliul European de la Lisabona a formulat ***Strategia de la Lisabona*** prin care este stabilit obiectivul pe zece ani al Uniunii Europene: economie competitivă și dinamică bazată pe cunoaștere, cu ofertă largă și variată a locurilor de muncă, precum și o mai bună coeziune socială.

Obiectivele Strategiei de la Lisabona în ceea ce privește politica de ocupare a forței de muncă au fost legate de creșterea cantitativă și calitativă a locurilor de muncă, lupta împotriva sărăciei și a tuturor formelor de excludere socială și discriminare, modernizarea serviciilor de securitate socială, promovarea egalității între sexe, sporirea importanței aspectelor sociale a extinderii și a relațiilor externe ale Uniunii Europene.

Pentru a avea oameni bine pregătiți, educația și sistemele de perfecționare trebuie îmbunătățite astfel încât să permită formarea unui număr suficient de tineri absolvenți cu studii adecvate care să facă față cerințelor realităților curente de pe piața muncii.

Politicile României în domeniul educației vizează

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

- educația pentru toți și educația pentru fiecare, stimularea motivației elevilor și studenților, asocierea acestora la organizarea și gestionarea procesului de învățare;
- axarea pe rezultatele pe termen lung și mai puțin pe performanțele utilizabile în prezent, exclusiv în mediul academic (învățare pentru notă, predare doar pentru examinare și memorizare, recursul dominant la procesele intelectuale cu reținere scurtă);
- trecerea la un alt sistem de control al calității în învățământ, prin evaluare formativă și examene centrate pe performanțe, nu pe reproducerea de cunoștințe;
- formarea unor calificări bazate pe competente reale, care să conteze mai mult decât diplomele sau certificatele formale.

CONTEXTUL NAȚIONAL

Negocierile de aderare a României la UE au fost lansate oficial în 15 februarie 2000.

În primul semestru al anului 2000, pe durata președinției portugheze a UE, România a deschis și a închis provizoriu cinci capitole: cap.16 - Întreprinderi mici și mijlocii, cap.17 - Știință și cercetare, **cap.18 - Educație, formare profesională și tineret**, cap.26 - Relații externe, cap. 27 - Politică externă și de securitate comună.

Negocierile pentru Capitolul 18 – Educație, formare profesională și tineret, au fost deschise în cadrul Conferinței de Aderare România – UE din 25 mai 2000 și închise provizoriu în cadrul Conferinței de Aderare România – UE din 14 iunie 2000.

Instituțiile membre ale delegației sectoriale au fost Ministerul Educației și Cercetării (integrator de capitol), Ministerul Integrării Europene, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și Agenția Națională pentru ocuparea Forței de Muncă.

Sinteza etapelor de negociere

România acceptă în întregime acquis-ul comunitar în domeniul “Educație, formare profesională și tineret” și nu solicită perioade de tranziție sau derogări în ce privește capitolul 18.

Până la sfârșitul anului 2001, România se angajează să transpună prevederile Directivei 77/486/EEC privind educația copiilor lucrătorilor migranți.

Prin participarea la programele europene SOCRATES și LEONARDO DA VINCI, și “TINERET PENTRU EUROPA”, România a dovedit că dispune de capacitatea instituțională de a asigura un parteneriat susținut la inițiativele Uniunii Europene din acest domeniu.

Legislația românească este compatibilă cu deciziile, rezoluțiile și declarațiile comunitare din domeniul educației, România angajându-se prin documentul de poziție să asigure, până la momentul aderării, un tratament egal pentru toți cetățenii Statelor Membre, inclusiv în ceea ce privește taxele de școlarizare, și indiferent de existența unor acorduri bilaterale.

În sectorul formării profesionale, a fost adoptată legislația corespunzătoare politicii comunitare (Directiva 63/226/EEC), inclusiv în ceea ce privește formarea pentru adulți, formarea antreprenorială, școlile pentru șansa a doua, și combaterea excluderii sociale și profesionale a tinerilor care au abandonat școala.

Legea Învățământului 84/1995 republicată, cuprinde reglementări moderne privind certificarea competențelor profesionale și stabilește principiile de organizare ale pieței furnizorilor de formare profesională. Legea formării profesionale se află în lucru, aceasta urmând să asigure adoptarea acquis-ului în materie.

Până la sfârșitul anului 2002, România s-a angajat să implementeze în întregime acquis-ul din domeniul activității de voluntariat.

Capacitatea instituțională de implementare a acquis-ului este asigurată de structurile și mecanismele existente. Au fost create și sunt operaționale: Centrul Național de Formare Profesională Leonardo da Vinci, Agenția Națională Socrates, Consiliul Național pentru Calitatea Managementului în Învățământul Superior, și Centrul Național Pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic.

Agenția Națională pentru Ocupare și Formare Profesională (actualmente “pentru Ocuparea Forței de Muncă”) a început să funcționeze la 1 ianuarie 1999, și a fost dezvoltată o infrastructură corespunzătoare la nivel local.

Consiliul pentru Standarde Ocupaționale și Evaluare, organism tripartit, are rolul de a îmbunătăți eficiența programelor de formare profesională prin elaborarea de standarde ocupaționale bazate pe proceduri transparente de evaluare și certificare.

În domeniul politicilor privind tineretul, a fost organizat Centrul Român pentru Promovarea Cooperării Europene în Domeniul Tineretului, care include Agenția Națională “Tineret pentru Europa”.

Prezentare acquis-ului comunitar în domeniul educației

Prin aplicarea principiului subsidiarității (conform căruia Comunitatea nu intervine decât în măsura în care obiectivele acțiunii avute în vedere nu pot fi realizate de o manieră suficientă de către statele membre), fiecărui stat membru îi revine deplina responsabilitate privind modul de organizare și conținutul sistemului de educație.

Conform Tratatului Uniunii Europene - adoptat de către Consiliul European de la Maastricht (Olanda) la 10.12.1991, semnat la 7.02.1992 și intrat în vigoare, după ratificarea sa de către țările membre, la 1.11.1993 - Uniunea trebuie să:

➤ Contribuie la calitatea educației, să sprijine și să completeze acțiunea Statelor Membre prin **păstrarea diversității educaționale în condițiile în care se dorește** ridicarea standardelor și eliminarea obstacolelor privind oportunitățile de învățare;

➤ Implementeze o politică de formare profesională care să sprijine și să completeze acțiunile Statelor Membre și să faciliteze adaptarea la noile cerințe de pe piața muncii.

Legislația românească în domeniul educației este compatibilă cu deciziile și declarațiile comunitare referitoare la șansele egale pentru toți, asigurarea mobilității în învățământul superior, educația în limbi străine, dimensiunea europeană, siguranța în școli, nediscriminare, formarea și educația permanentă.

Reforma educației a înregistrat progrese într-o serie de domenii:

- participarea activă la programele comunitare ale UE: Socrates, Leonardo și Tineret;
- creșterea accesului și a participării la educație,
- extinderea învățământului obligatoriu la 10 ani;
- introducerea principiului parteneriatului social în domeniul instruirii și pregătirii sociale;
- introducerea unui sistem de evaluare bazat pe competență,
- introducerea în universități a unui nou concept de management;
- adoptarea legislației corespunzătoare pentru accesul la educație al copiilor imigranți.

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

Raportul anual al Comisiei Europene pe 2004

Educația, formarea profesională și tineretul reprezintă în primul rând responsabilități ale statelor membre. Tratatul Comunităților Europene stipulează că, Comunitatea va contribui la dezvoltarea calității educației și la implementarea unei politici de formare vocațională care să sprijine și să completeze acțiunile statelor membre. Acquis-ul comunitar specific acestui domeniu este reprezentat de *Directiva privind educația copiilor și a muncitorilor migranți* și de către programele de acțiune și recomandările făcute. Statele membre trebuie să dețină structuri de implementare operaționale pentru a putea participa efectiv la programele comunitare incluse la acest capitol (Leonardo da Vinci, Socrate și Tineret).

De la publicarea ultimului Raport periodic al Comisiei Europene, România a continuat să înregistreze progrese.

În decembrie 2003, în conformitate cu legea privind auditul public intern, Ministerul Educației a adoptat legislația de implementare, stabilind unitățile de audit intern în cadrul Ministerului Educației și Cercetării și unităților subordonate acestuia, inclusiv cele trei agenții care se ocupă de programele comunitare.

Legislația de implementare a Directivei referitoare la educația copiilor muncitorilor migranți a fost adoptată în martie 2004.

În ceea ce privește reforma în domeniul învățământului și a sistemului de formare, în timpul perioadei de referință au avut loc schimbări importante. Au fost introduse amendamente la Legea învățământului și la Legea privind statutul profesorilor, care urmăresc întărirea descentralizării în educație și îmbunătățirea mecanismelor de finanțare.

Cadrul legislativ pentru formarea adulților a fost consolidat în noiembrie 2003 prin adoptarea reglementării privind autorizarea furnizorilor de servicii de formare și metodologia pentru certificarea formării adulților. A fost înființată o Agenție Națională pentru Calificare, care include parteneri sociali, astfel fiind pavat drumul pentru o integrare mai strânsă a formării vocaționale inițiale și a celei continue. Planificarea pentru Educația Tehnică și Vocațională nu mai este realizată la nivel central, ci de către Consorții regionale care au elaborat Planuri Educaționale de Acțiune la nivel Regional pe termen mediu.

În martie 2004, responsabilitatea pentru politica de tineret a fost încredințată unei autorități independente în coordonarea Primului Ministru, în timp ce Agenția Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tineretului, care gestionează programul comunitar Tineret, rămâne sub autoritatea Ministerului Educației și Cercetării.

În februarie 2005 a fost înființată Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale care reunește Agenția Socrates și Leonardo da Vinci.

Raportul comprehensiv al Comisiei Europene cu privire la progresele înregistrate de România în domeniul educației publicat pe 25 octombrie 2005 menționează ca în acest domeniu România a adoptat aquis-ul comunitar în domeniu și acum trebuie să încheie pregătirile în vederea implementării reglementărilor europene după aderare. Ar trebui să fie realizate progrese în ceea ce privește managementul financiar al programelor comunitare și monitorizarea acestor programe de către Ministerele relevante. Pe de altă parte însă, raportul ca fiind satisfăcătoare participarea României la programul Socrates.

VIII. Fonduri europene în domeniul educației

– programe și modalități de accesare -

Participarea României la programele comunitare

Programele comunitare au fost concepute de Uniunea Europeană pentru a sprijini cooperarea între Statele Membre, pentru a întări sistemul educațional pe toate palierele lui și pentru a facilita schimbul de informații. Programele europene au ca scop introducerea unei dimensiuni continentale în educație și în învățământul vocațional și promovarea mobilității tineretului.

În martie 2004, Comisia a prezentat propunerile sale pentru noile programe de educație, instruire și tineret, pentru perioada 2007-2013.

Programele existente, Socrates (educație), Tempus (schema de cooperare între statele Membre UE și țările din Europa Centrală și de Est), Leonardo da Vinci (instruire vocațională) și Youth (educație informală), se vor finaliza la sfârșitul anului 2006.

Noile programe pentru perioada 2007-2013 vor contribui la atingerea obiectivului stipulat de Strategia de la Lisabona și anume acela că, Uniunea Europeană dorește să devină în 2010, cea mai competitivă economie bazată pe cunoaștere.

Printre noile programe enumerăm:

- **Youth in action**- program accesibil tinerilor între 13 și 30 de ani din statele membre și țările terțe, va grupa acțiuni variate ca schimburile de tineri (obiectiv: 35.000 de proiecte până în 2013),
- **"European Voluntary Service"** (obiectiv: 10.000 de voluntari pe an)
- **"Youth for the world"**, pentru dezvoltarea de proiecte cu țările terțe.

Programul SOCRATES

SOCRATES este programul european pentru educație al cărui principal obiectiv este de a construi o Europă a cunoașterii, lucru realizat prin promovarea formării continue, promovarea studiului limbilor vorbite în spațiul UE și promovarea egalității de șanse în toate sectoarele educației.

Programul SOCRATE include 8 acțiuni separate:

1.ARION - este una dintre cele mai vechi inițiative ale Uniunii Europene în domeniul cooperării în educație. Acțiunea constă în vizite de studiu cu durata de 5 zile, adresate factorilor de decizie din domeniul învățământului preuniversitar

Obiective

- Sa permită responsabililor și factorilor de decizie din domeniul educațional de la nivel local, regional și național să-și adapteze și să-și revadă activitatea în funcție de experiențele și de reformele din celelalte state europene;

- Să pună la dispoziția responsabililor și factorilor de decizie din domeniul educațional cât mai multe informații de calitate și de actualitate cu privire la dezvoltarea educației în țările europene.

Cine poate participa

Până acum, la nivel european au participat la vizite de studiu ARION în jur de 22550 de specialiști în educație. Agenția Națională Socrates a inițiat un proiect Phare prin care numărul participanților Arion pentru anul școlar 2005/2006 se dublează, României revenindu-i astfel aproximativ 100 de locuri. Cei vizați de această acțiune pot face parte din una din următoarele categorii:

- inspectori din inspectoratele școlare,
- directori de unități de învățământ preuniversitar,
- directori ai Caselor Corpului Didactic
- personal de conducere de la nivel local, regional sau național, din structura ministerului sau a departamentelor guvernamentale legate de educație

Profesorii nu fac parte din grupul țintă al acțiunii Arion, pentru aceștia existând alte componente ale programului Socrates.

2. COMENIUS – acțiune ce se adresează învățământului preuniversitar (grădinițe, școli post liceale, întreaga comunitate educațională – elevii, toate categoriile de personal didactic - comunitatea locală, asociațiilor non guvernamentale sau de părinți

Scop

- îmbunătățirea calității și consolidarea dimensiunii europene în educație,
- încurajarea învățării limbilor străine și a cooperării transnaționale între școli,
- promovarea conștiinței interculturale și a inovației în ceea ce privește metodele pedagogice și tehnicile informaționale.

3.ERASMUS – este parte a programului comunitar în educație SOCRATES și cuprinde acțiuni destinate cooperării europene în domeniul învățământului superior.

Prin ERASMUS este sprijinită dezvoltarea dimensiunii europene a studiilor universitare și postuniversitare, programul acoperind toate disciplinele și domeniile de studiu.

ERASMUS a fost lansat în anul 1987 sub forma unui program destinat sprijinirii studenților în scopul efectuării unor perioade de studiu într-o altă țară europeană cu recunoașterea formală a perioadei petrecute la instituția partener.

Începând cu anul 1995, ERASMUS a devenit o subcomponentă a programului SOCRATES al Uniunii Europene.. În prezent ERASMUS furnizează burse de mobilitate pentru mii de studenți , punându-se accent pe asigurarea recunoașterii academice a studiilor efectuate.

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

Acțiunea ERASMUS funcționează în România începând din anul 1998. Începând cu anul 2000 ne aflăm în cea de-a doua fază a sa, prevăzută a se desfășura între 1 ianuarie 2000 și 31 decembrie 2006.

ERASMUS 1

- Acțiunea 1 - Cooperare europeană inter-universitară
- Acțiunea 2 - Granturi de mobilitate pentru studenți (SM) și cadre didactice (TS), organizarea mobilităților (OM) și sistemul european de credite transferabile (ECTS)
- Acțiunea 3 - Rețele tematice.

ERASMUS 2

- Granturi de mobilitate pentru studenți și cadre didactice
- Organizarea Mobilităților și Sistemul European de Credite Academice Transferabil

ERASMUS 3

• Rețele tematice

4.GRUNDTVIG - își propune întărirea dimensiunii europene în educație și aplicarea principiului educației de-a lungul întregii vieți, contribuind la îmbunătățirea accesului tuturor celor care, indiferent de vârstă, doresc să achiziționeze noi cunoștințe, capacități și competențe.

GRUNDTVIG 1 – Proiecte de cooperare europeană

- adaptarea, dezvoltarea, testarea și diseminarea : modulelor de învățare/formare și cursurilor pentru personalul de educație sau pentru cei vizați de educația adulților, noilor metodologii de predare, instrumentelor și metodelor de evaluare, validare și certificare a cunoștințelor și abilităților acumulate prin intermediul învățării autonome și experimentale sau prin intermediul unor mijloace de educație non-formală;

- realizarea și diseminarea rezultatelor unor cercetări legate de educația adulților în țările participante la program, a metodologiilor de predare și a strategiilor pedagogice specifice adulților;

- organizarea de acțiuni pentru creșterea conștientizării rolului educației adulților și pentru promovarea educației de-a lungul întregii vieți (cum ar fi campaniile de informare).

GRUNDTVIG 2 – Parteneriate pentru învățare

GRUNDTVIG 3. Burse pentru formarea personalului implicat în educația adulților (mobilități)

GRUNDTVIG 4. Rețele GRUNDTVIG

5.LINGUA - Acțiunea LINGUA este consacrată predării și învățării limbilor străine și are ca obiective generale

Scop

- Încurajarea și promovarea diversității lingvistice în cadrul Uniunii Europene
- Ameliorarea calității învățării și predării limbilor străine
- Facilitarea accesului la oportunitățile de învățare a limbilor străine adaptate nevoilor individuale de educație de-a lungul întregii vieți

Acțiunea Lingua are doua componente, fiecare dintre acestea corespunzand unor obiective specifice.

LINGUA 1 vizează

- să sensibilizeze publicul larg cu privire la bogăția lingvistică a Uniunii Europene,
- să încurajeze cetățenii să învețe limbi străine de-a lungul întregii lor vieți
- să elaboreze și să disemineze tehnici inovatoare și exemple de buna practică în domeniul învățării limbilor străine.

LINGUA 2 vizează:

- să pună la dispoziția celor interesați o gamă suficient de mare și de diversificată de instrumente de învățare a limbilor străine.

Lingua 2 susține crearea și dezvoltarea unor instrumente inovatoare de învățare a limbilor străine, o importanță deosebită acordându-se limbilor mai puțin răspândite și mai puțin predate în Europa.

- http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/lingua/index_en.html
- http://www3.socleoyouth.be/static/en/overview/lingua_overview.htm

6. MINERVA - învățământ deschis și la distanță;

Scop

- dezvoltarea unei dimensiuni europene în cadrul învățământului deschis și la distanță (**IDD**) și în folosirea tehnologiei informaționale și comunicaționale (**TIC**) în educație.

Proiectele Minerva propuse trebuie să se încadreze în una sau mai multe din următoarele teme generale:

- Abordări inovatoare în educație pe baza IDD și a TIC;
- Elaborarea, dezvoltarea și testarea de noi metode și resurse educaționale;
- Încurajarea accesului la informație și sprijinirea diseminării;
- Activități care vizează schimbul de idei și experiența în domeniul IDD și TIC.

http://groups.yahoo.com/group/Minerva_projects/

7. EURYDICE - rețea instituțională pentru colectarea, monitorizarea, prelucrarea și diseminarea informațiilor certe și comparabile privind sistemele și politicile educaționale în Europa. Rețeaua [Eurydice](#) acoperă sistemele educaționale din **Statele Membre ale Uniunii Europene**, din **țările AELS/SEE** și din **țările candidate** implicate în programul [Socrates](#).

European Label

European Label – Certificatul European pentru proiecte din domeniul predării și învățării limbilor străine este o inițiativă a Comisiei Europene care își propune să evidențieze și să recompenseze cele mai inovatoare și creative proiecte din acest domeniu. Lansată în anul 1998 în țările membre ale Uniunii Europene, acțiunea s-a bucurat de un real succes, fapt ce a determinat Comisia Europeană să o extindă și în țările aflate în curs de aderare.

Euro-Label in România

Anul 2002 a fost primul an în care România a participat la această acțiune. În primul an, din cele 34 proiecte depuse, 7 au fost recompensate cu Certificatul European. În anul 2004 au fost depuse 28 de proiecte, 7 dintre acestea primind această distincție.

Certificatul ELL

Proiectele selecționate primesc un certificat semnat de Comisarul European pentru Educație, Formare, Cultura și Multilingvism, și de Ministrul Educației și Cercetării din țara noastră. Descrierea proiectelor premiate se găsește pe pagina web a Agenției Naționale pentru

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (www.socrates.ro) și pe pagina web a Comisiei Europene (<http://www.europa.eu.int/comm/education/language/label/index.cfm>)

8. Vizite pregătitoare pentru acțiuni centralizate

În cadrul programului de **vizite pregătitoare pentru acțiuni centralizate** (VPC) se acorda sprijin financiar pentru efectuarea de vizite în instituții eligibile din oricare țară participantă, în vederea dezvoltării unor viitoare proiecte de cooperare transnațională Socrates, sau în vederea găsirii de noi instituții partenere pentru proiecte deja existente.

Programul vizează exclusiv propunerile de proiecte centralizate:

- Comenius 2.1** - Proiecte de cooperare europeană pentru formarea personalului din învățământul preuniversitar
- Comenius 3** - Rețele Comenius
- Erasmus 1** - Cooperare europeană interuniversitară
- Erasmus 3** - Rețele tematice
- Grundtvig 1** - Proiecte de cooperare europeană pentru educația adulților și educația de-a lungul întregii vieți
- Grundtvig 4** - Rețele Grundtvig
- Lingua 1** - Promovarea învățării limbilor străine
- Lingua 2** - Dezvoltarea de instrumente și materiale de învățare a limbilor străine
- Minerva** - Proiecte de cooperare transnațională care vizează educația deschisă și la distanță și/sau folosirea tehnologiilor informaționale și comunicaționale în domeniul educației

COMENIUS – acțiune special dedicată învățământului preuniversitar care urmărește îmbunătățirea calității și consolidarea dimensiunii europene în educație, încurajarea învățării limbilor străine și a cooperării transnaționale între școli, promovarea conștiinței interculturale și a inovației în ceea ce privește metodele pedagogice și tehnicile informaționale.

Comenius este compus din trei Acțiuni:

- **Comenius 1** - sprijină inițierea de Parteneriate Școlare,
- **Comenius 2** - sprijină proiectele pentru formarea profesorilor și a altor categorii de personal didactic,
- **Comenius 3** - sprijină dezvoltarea rețelelor tematice.

Beneficiile participării la Proiectele Comenius

- *Profesorii* au posibilitatea deprinderii de noi abilități în planificarea și managementul proiectului.
- *Profesorii și elevii* dobândesc noi abilități relevante pentru viața profesională și personală cum ar fi dezvoltarea abilităților de comunicare, luare a deciziei, rezolvarea problemelor, managementul conflictului, dezvoltarea creativității, a spiritului de echipă, învățarea limbilor străine.

➤ Școlile beneficiază de creșterea motivației profesorilor și elevilor ceea ce conduce la reușita școlară, iar cunoașterea diferitelor practici educaționale din școlile europene implică aplicarea noilor strategii de management în școală.

➤ Părinții vor avea copii motivați, iar împreună cu profesorii și elevii își pot largi orizonturile culturale.

COMENIUS 1: Parteneriate școlare

Priorități tematice europene pentru toate tipurile de proiecte în acest program sunt

- Educația interculturală cu accent pe combaterea rasismului și xenofobiei
- Promovarea egalității între sexe.
- Îmbunătățirea educației pentru elevi cu nevoi speciale.
- Îmbunătățirea educației copiilor provenind din familii de muncitori migranți.
- Îmbunătățirea educației copiilor în zone defavorizate.
- Promovarea învățării limbilor străine și a diversității lingvistice .
- Promovarea actului educațional în condiții de siguranță

Programul Parteneriate Școlare cuprinde trei tipuri de proiecte: **Proiecte Școlare, Proiecte Lingvistice și Proiecte de Dezvoltare Școlară.**

1.1. PROIECTE ȘCOLARE

Proiectele școlare constau în **parteneriate** în care se pot implica cel puțin trei instituții din trei țări diferite, una din instituții asumându-și și rolul de coordonator de proiect. Proiectele școlare trebuie să se axeze pe tematica prioritară europeană.

Scopul proiectelor școlare Comenius îl constituie promovarea cooperării între grupuri de elevi și profesori din diferite țări europene, cooperare ce oferă participanților posibilitatea de a cunoaște cultura, modalitățile de gândire și a stilurilor de viață din țările implicate în proiect. În acest tip de proiecte un număr cât mai mare de elevi trebuie să se implice activ în toate fazele proiectului - planificare, realizare, evaluare - proiectele urmărind să aducă în prim plan noi modalități creative de raportare la disciplinele de studiu.

Tema proiectelor trebuie să fie motivantă atât pentru elevi cât și pentru profesori, să stârnească interesul pentru schimbul de informații și învățarea reciprocă.

Un exemplu de Proiect Școlar Comenius este un proiect cu titlul “Inițiative și activități legate de piața muncii”. S-au organizat activități legate de utilizarea noilor tehnologii informaționale în educație și aplicarea experimentală a metodelor de predare în școlile participante la proiect. Elevii au vizitat mai multe întreprinderi și școli ce oferă specializare în telecomunicații, au schimbat impresii asupra vizitelor și au participat la un Concurs al Consumatorului European cu titlu: “Prezentarea și reclama produselor”. Elevii au lucrat în proiect în timpul diferitelor ore de curs. La orele de informatică elevii au învățat despre editarea computerizată, producerea CD-ROM și video conferințe astfel încât le-au putut folosi în comunicarea cu celelalte școli participante la proiect.

Produsul final a fost publicarea unei reviste și producerea unui CD-ROM în cinci limbi.

Produsele proiectelor școlare pot avea rezultate tangibile, în urma derulării unui proiect școlar, poate rezulta o broșură, o carte, un CD-ROM, dar și o pagina WEB, un spectacol sau o expoziție.

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE
Direcția Comunicare publică

Finanțarea proiectelor.

Proiectele pot avea o durată de finanțare de cel mult trei ani consecutiv, după încheierea primului, respectiv a celui de al doilea an de proiect, instituțiile implicate vor înainta Agenției Naționale SOCRATES din propria țară, la termenul limită stabilit, o cerere de reînnoire de proiect în vederea obținerii finanțării.

1.2. PROIECTE LINGVISTICE

Scopul proiectelor lingvistice este creșterea motivației și a capacității elevilor de a comunica în limbi străine.

Proiectele au o durată de desfășurare **de un an** și se axează pe lucrul elevilor și profesorilor la o temă de interes comun aleasă de instituțiile participante.

***De exemplu**, în cadrul unui proiect lingvistic, elevii care studiau chimia industrială au adunat date cu privire la calitatea apei din cele mai importante râuri din fiecare țară, după care au călătorit în țările participante pentru a schimba părți din proiect. Astfel, elevii au lucrat în echipă, au comunicat cu partenerii și au inter-relaționat cultural cu aceștia, produsul final al acestui proiect fiind o pagină web ce conține rezultatele cercetării (tabele, grafice, concluzii) în trei limbi.*

Caracteristica principală a Proiectelor Lingvistice este aceea că oferă participanților posibilitatea de a realiza schimburi de elevi cu durata de minimum 14 zile. Vârsta minimă a elevilor care vor participa la această activitate este de 12 ani, grupul de elevi fiind însoțit de profesori.

În acest moment nu sunt fonduri disponibile, termenul limită pentru depunerea dosarelor de proiecte a fost depășit.

1.3. PROIECTE DE DEZVOLTARE ȘCOLARĂ

Scopul Proiectelor de dezvoltare școlară este realizarea proiectelor de parteneriat axate pe instituțiile participante și pe nevoile lor specifice ca instituții de educație care urmăresc îmbunătățirea managementului școlar și a metodelor pedagogice și le permit echipelor de profesori și directori să împărtășească experiențe cu privire la identificarea anumitor nevoi și probleme comune.

***Un exemplu** de proiect de dezvoltare școlară ce ilustrează conținutul și activitățile proiectului dar și rezultatele pentru fiecare școală, este un proiect pe educația copiilor migranți, în care mai multe școli din Europa încearcă să găsească soluții de integrare a elevilor cu bagaj cultural diferit. Școlile participante la proiect dezvoltă diferite metode pedagogice și de management. În proiect sunt implicați actori precum Asociații ale migranților, autoritățile locale sindicale iar rolul elevilor a constat în participarea la dezbaterile organizate în clasă pe problema elevilor din familiile de migranți și la reuniunile de proiect. Produsul final a fost îmbunătățirea programei pedagogice.*

Structura proiectelor de dezvoltare școlară este asemănătoare cu cea a proiectelor școlare:

- Implică cel puțin trei instituții,
- Au o durată de cel mult trei ani,

- Implică activități de mobilitate (reuniuni de proiect, schimburi de profesori, plasamente în instituții, vizite de studiu ale directorilor).

VIZITE PREGĂTITOARE

O instituție de învățământ preuniversitar care dorește să pună bazele unui *proiect școlar, lingvistic sau de dezvoltare școlară* are posibilitatea de a cere sprijin financiar Agenției Naționale SOCRATES pentru a participa la o vizită pregătitoare, la una din instituțiile care se va implica în parteneriat. Vizita pregătitoare se poate realiza numai dacă școala care solicită sprijin financiar a identificat deja o instituție.

Vizitele pregătitoare permit viitorilor parteneri să se întâlnească pentru a:

- Cunoaște școala parteneră, sistemul și cultura acesteia;
- defini tema, obiectivele și activitățile viitorului proiect;
- defini rolul, responsabilitățile și sarcinile pe care le va îndeplini fiecare instituție;
- stabili planul de lucru și bugetul viitorului proiect, precum și strategiile de evaluare, monitorizare și diseminare a rezultatelor acestuia;
- completa împreună cererea de finanțare pentru viitorul proiect.

Vizita pregătitoare poate avea o durată cuprinsă între 4 și 7 zile. Se va acorda prioritate în finanțare acelor instituții care nu au experiența derulării proiectelor Comenius.

Vizita pregătitoare este destinată inițierii unui proiect și trebuie să aibă loc înaintea depunerii formularului de candidatură pentru proiect. Pentru a solicita suport financiar pentru o astfel de vizită trebuie completat un formular de candidatură special destinat acestei acțiuni, disponibil pe site-ul www.socrates.ro.

Dosarele se trimit la Agenția Națională Socrates prin poștă. Data limită este **15 septembrie 2005**, data poștei, pentru vizite care urmează să se deruleze în perioada **15 octombrie 2005 – 31 ianuarie 2006**

Suma **maximă** alocată pentru efectuarea unei vizite pregătitoare este de **1000 de Euro/instituție**.

PRIORITĂȚI NAȚIONALE

- instituția nu a mai beneficiat de suport financiar Comenius 1,
- instituția este din mediul rural sau dintr-o zonă defavorizată.

GĂZDUIREA UNUI ASISTENT DE LIMBĂ STRĂINĂ

Școlile din învățământul preuniversitar și centrele de educație a adulților pot beneficia de prezența și activitatea unui asistent de limbă străină pentru o perioadă cuprinsă între 3 și 8 luni. Asistentul de limbă străină este o persoană care studiază limbile străine sau alte discipline în limbi străine și dorește, după încheierea studiilor să abordeze o carieră didactică.

Rolul asistentului de limba străină în școala este acela de a stimula motivația elevilor pentru învățarea limbilor străine, de a îmbunătăți cunoștințele de limbi străine ale elevilor și de a spori interesul acestora pentru cultura și realitățile țării de proveniență a asistentului și de a organiza activități extrașcolare.

Școli care vor găzdui un asistent de limbă străină

1. Instituția solicitantă nu a mai găzduit un asistent de limbă străină .
2. Instituția solicitantă este din mediul rural.

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

3. În instituție sunt școlarizați, în majoritate, elevi cu nevoi speciale sau provenind din mai multe grupuri etnice.

CRITERII DE SELECTIE

1. Justificarea prezenței asistentului de limbă străină în școală;
2. Concordanța dintre sarcinile pe care le va avea de îndeplinit asistentul de limbă străină și activitățile propuse de școală;
3. Descrierea activităților;
4. Justificarea predării limbii materne a asistentului de limbă străină în cazul în care aceasta nu face parte din curriculum;
5. Implicarea asistentului în activități extracurriculare;
6. Sprijinul administrativ acordat de școli în vederea îndeplinirii rolului de școală gazdă;
7. Modalitatea de gestionare și monitorizare a activităților în cazul în care asistentul își va desfășura activitatea la mai multe școli

Instituția care dorește să găzduiască un asistent de limbă străină Comenius va trebui să înainteze Agenției Naționale Socrates din România un formular de candidatură, repartizarea unui asistent realizându-se în funcțiile de similitudine identificate între cerințele instituțiilor și cele ale asistenților, care la rândul lor, candidează pentru obținerea unei burse.

Sprijin financiar.

Instituția care găzduiește un asistent de limbă străină Comenius nu beneficiază de sprijin financiar din partea Agenției Naționale SOCRATES, beneficiul direct fiind însăși activitatea derulată de asistent.

COMENIUS 2: Formarea personalului didactic

Scopul Acțiunii

Acțiunea Comenius 2 contribuie la îndeplinirea obiectivelor generale ale componentei Comenius, sprijinind **proiecte europene și activități de mobilitate** menite să promoveze dezvoltarea profesională a **tuturor categoriilor de personal** direct implicate în educația școlară.

Comenius 2 își propune să:

- încurajeze ofertanții de formare a personalului didactic din diverse țări participante pentru a lucra împreună;
- lărgescă oferta de oportunități de formare în domenii de interes special în context european (domenii cum ar fi utilizarea mijloacelor informaționale și comunicaționale în scop pedagogic, educația interculturală etc.);
- îmbunătățească accesul la oportunități de formare în alte țări europene participante.

2.1. Proiecte de cooperare europeană pentru formarea personalului didactic preuniversitar

Aceste proiecte își propun să:

➤ realizeze proiecte de cooperare europeană, pentru formarea personalului didactic preuniversitar în cadrul unor parteneriate formate din organizații eligibile din cel puțin trei țări participante la Programul SOCRATES. Dintre acestea cel puțin una trebuie să fie Stat Membru al Uniunii Europene. Aceste organizații vor lucra împreună pentru îmbunătățirea formării uneia sau mai multor categorii de personal didactic preuniversitar și pentru a dezvolta strategii de creștere a calității predării și învățării în clasă.

➤ Fiecare proiect trebuie să conducă la produse finale identificabile (curriculum, cursuri de formare, metodologii, strategii de predare, material didactic) care să vină în întâmpinarea nevoilor de formare ale unui anumit grup de personal educațional.

Activități eligibile pentru suport financiar

➤ adaptarea, dezvoltarea, testarea, implementarea și diseminarea de **curricula, cursuri (sau părți din cursuri) sau materiale** pentru formarea inițială sau continuă a personalului didactic preuniversitar.

➤ adaptarea, dezvoltarea, testarea, implementarea și diseminarea de **metodologii de predare și strategii pedagogice** pentru a fi utilizate în clasă, inclusiv **dezvoltarea de materiale utilizabile de către elevi**;

➤ crearea unui cadru pentru **organizarea de activități de mobilitate** pentru studenții viitori profesori, inclusiv organizarea de perioade.

Instituții eligibile

Următoarele tipuri de instituții sunt eligibile pentru a participa în proiecte Comenius 2.1:

➤ organizații ofertante de formare inițială și/sau continuă pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar (exemplu: universități, colegii, Casa Corpului Didactic);

➤ toate tipurile de unități de învățământ preuniversitar, de orice nivel, fie acesta preșcolar, primar, gimnazial, liceal sau profesional; atât organizații publice, cât și private acreditate;

➤ alte organizații active în domeniul educației preuniversitare, centre de cercetare, centre de formare active în domeniul managementului școlar sau consilierii, autorități educaționale și companii publice sau private;

➤ autorități sau alte organizații ce nu sunt explicit educaționale, dar care contribuie la realizarea unei educații de înaltă calitate (exemplu: muzee);

➤ rețele, asociații voluntare și alte organizații non-profit active în domeniul educației.

COMENIUS 2.2. A – Mobilitatea realizată în scopuri de formare inițială

Comenius 2.2A este o acțiune care se adresează studenților unei instituții participante într-un proiect Comenius 2.1, studenți înscriși la cursuri care le oferă calificarea necesară de a profesa, după absolvire, în domeniul educației.

Studenții vor primi o bursă care le permite să participe la un stagiu de formare și studii pentru o perioadă cuprinsă între o săptămână și zece săptămâni, într-o țară membră a Uniunii Europene. Această perioadă va face parte integrantă din pregătirea lor generală, ea va fi

**GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE**

Direcția Comunicare publică

așadar atestată și recunoscută în România. Studenții vor fi selectați de instituția în care studiază.

COMENIUS 2.2.B - Burse de formare inițială pentru asistenți de limbă străină

Asistentul de limbi străine este o persoană care studiază la o instituție de învățământ superior acreditată pentru a deveni profesor de limbi străine. Acțiunea se adresează studenților de la Facultățile de Limbi și Literaturi Străine, absolvenților acestor facultăți care nu au deloc experiență didactică și doresc să urmeze această carieră și institutorilor care vor preda o limbă străină sau o altă disciplină prin intermediul limbilor străine.

Scopul principal al acțiunii este acela de a da posibilitatea viitorilor profesori de limbi străine de a-și îmbogăți cunoștințele de limbi străine, de a cunoaște alte sisteme educaționale europene, de a deprinde aptitudini pedagogice și de a face cunoscute în Europa limba și cultura română.

PRIORITĂȚI

Candidatul nu a mai obținut nici o altă finanțare prin Programul Socrates.

COMENIUS 2.2 C. - Burse de formare continuă pentru personalul didactic

Obiectivele acestei acțiuni vizează încurajarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar de a participa la stagii de formare, în țările Uniunii Europene pentru a-și îmbunătăți cunoștințele și competențele de predare în domeniul ales sau transcurricular, de a-și lărgi orizontul de cunoaștere și înțelegere a educației școlare și de a conștientiza importanța dimensiunii europene a muncii lor.

PRIORITATI NATIONALE

- Cadre didactice din învățământul rural și zone defavorizate
- Cadre didactice care predau elevilor ce aparțin minorităților naționale
- Cadre didactice cu dizabilități
- Cadre didactice care predau în scoli cu elevi cu cerințe speciale
- Cadre didactice care predau la clase simultane
- Consilieri școlari
- Cadre didactice ce au calitatea de mentor, metodiști
- Cadre didactice ce au calitatea de formator
- Manageri educaționali sau aspiranți la funcție managerială
- Cadre didactice itinerante care predau în scoli inclusiv
- Cadre didactice care predau în scoli de reeducare

PRIORITAȚI TEMATICE ÎN SELECȚIE

1. Educație interculturală cu accent pe combaterea rasismului și xenofobiei
2. Promovarea egalității între sexe
3. Îmbunătățirea educației pentru elevi cu nevoi speciale
4. Îmbunătățirea educației copiilor provenind din familii de muncitori migranți

- 5. Învățământ bilingv
- 6. Cetățenie europeană

COMENIUS 3

În cadrul acestei acțiuni sunt finanțate rețelele tematice între parteneriate școlare și/sau proiecte privind formarea personalului implicat în educația elevilor, care beneficiază de asistența financiară în cadrul COMENIUS 1 și, respectiv, 2, cu scopul de a facilita diseminarea rezultatelor și a buneii practici și discutarea aspectelor calitative și cantitative ale educației în școli. Rețelele pentru formarea personalului vor fi dezvoltate, acolo unde acest lucru este posibil, în strânsă cooperare cu "rețelele tematice" din învățământul superior, în cadrul acțiunii ERASMUS și cu rețelele tematice Grundtvig.

Comenius 3 încurajează formarea de rețele tematice ale proiectelor Comenius pe subiecte de interes comun, având ca obiectiv promovarea cooperării europene și inovației în educația școlară în diverse domenii tematice.

Aceste rețele se pot constitui în :

- platformă pentru a asista persoanele și instituțiile implicate în Comenius în activitatea de cooperare, făcând posibil această cooperare, pe baze mai extinse, chiar și după încheierea perioadei de finanțare comunitară pentru proiectele respective;
- un forum pentru reflecții și cooperare în identificarea și promovarea inovației și buneii practici în aria tematică respectivă

Activități eligibile pentru obținere de sprijin financiar

Activitățile din cadrul rețelilor și pentru care poate fi utilizat finanțarea comunitară Socrates, includ următoarele:

- Activități care facilitează și îmbogățesc cooperarea europeană, precum schimbul de informații, formarea coordonatorilor de proiecte, promovarea de noi proiecte, diseminarea rezultatelor proiectelor și a bunelor practici;
- activități ce promovează inovația și bunele practici în domeniul educației în aria tematică aleasă, precum analize comparative, studii de caz, formularea de recomandări și organizarea de grupuri de lucru, seminarii și conferințe;
- activități legate de coordonarea și managementul proiectului.

Se așteaptă ca, fiecare proiect să stabilească minimum:

- o pagină web și alte instrumente ce favorizează schimbul de informații;
- un raport anual privind inovațiile în domeniul respectiv;
- furnizarea către toți "actorii" din Comenius de informații complete referitoare la evenimentele și activitățile propuse de rețea;
- organizarea unei întruniri a participanților din proiecte Comenius în domeniul tematic respectiv. Această întrunire poate lua forma unui seminar sau conferințe, combinând mai multe obiective ale rețelei.

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Direcția Comunicare publică

Criterii de eligibilitate.

Criteriile generale de eligibilitate/selecție pentru proiecte europene se aplică și rețelelor Comenius.

➤ Pentru a fi eligibil, un parteneriat ce își propune stabilirea unei rețele trebuie să includă cel puțin câte o organizație din minimum șase țări participante în Programul SOCRATES.

➤ Majoritatea participanților în astfel de rețele vor fi instituții de educație ce desfășoară proiecte Comenius 1 sau Comenius 2 sau care au încheiat astfel de proiecte sau doresc să inițieze noi proiecte într-una dintre aceste Acțiuni.

➤ Munca acestora va fi suplimentată prin contribuția altor organizații cu expertiză în domeniul respectiv.

➤ Specialiștii în domeniul educației și factorii de decizie, precum și participanții în vizite Arion sunt încurajați să se implice în astfel de rețele.

➤ Coordonarea unei rețele Comenius poate fi întreprinsă de către o instituție cu o bază organizațională puternică. Din acest motiv, Comisia Europeană preferă ca acest rol să fie asumat de o autoritate publică, o instituție de învățământ superior, un centru de cercetare, o instituție de formare continuă și mai puțin de către o școală.

**Procedura de depunere a cererii de candidatură pentru rețele
Comenius 3**

Formularele de candidatură pentru această Acțiune vor fi trimise **Comisiei Europene** la adresele indicate pe formularele de candidatură, până la **data limită** ce va fi anunțată în fiecare an (de obicei, 1 Martie).

Instituția coordonatoare trimite Comisiei Comunităților Europene o **cerere completă** de candidatură în original. Pentru a vedea adresele de unde pot fi obținute **formulare de candidatură pentru Comenius 3**, se poate consulta Secțiunea 3.4 aspecte privind “*procedura de depunere a cererilor de candidatură pentru proiecte Comenius 2.1.*” sau se pot obține mai multe informații la adresa <http://europa.eu.int/comm/education/socrates/comenius/index.html> pentru a obține informații asupra Rețelelor Comenius și a celorlalte proiecte Comenius existente.

**PROGRAM PENTRU DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMANTULUI RURAL
ÎN ROMÂNIA (2005)**

DATE GENERALE

Proiectul pentru Învățământul Rural implementat prin Unitatea de Management a Proiectului pentru Învățământul Rural (UMPIR) a Ministerului Educației și Cercetării, în parteneriat cu Banca Mondială și comunitățile locale din mediul rural.

Valoare totală / sursele de finanțare:

- 91 milioane USD (60 mil. USD – Banca Mondială,
- 30 mil. USD – Guvernul României,
- 1 mil. USD - comunitățile locale din mediul rural.

Scopul programului este îmbunătățirea accesului elevilor din mediul rural la un învățământ de calitate.

Obiectivele generale ale PIR

- să acorde elevilor din mediul rural șansa de a beneficia de învățământ de calitate, măsurabil prin rezultate superioare și prin rate de promovare mai bune;
- să îmbunătățească capacitatea de elaborare a politicilor educaționale;
- să întărească legăturile între școală și comunitate.

BENEFICIARIII PROGRAMULUI

- toți elevii,
- cadrele didactice calificate și necalificate,
- precum și directorii de școli și comunitățile din mediul rural din țara noastră, autoritățile județene și locale,
- organizații neguvernamentale implicate și interesate de dezvoltarea educației și care activează în cadrul acesteia,
- structurile administrative de decizie și de elaborare a politicilor educaționale,
- societatea civilă.

OPORTUNITĂȚI SPECIFICE

Perioadă de derulare: noiembrie 2003 - decembrie 2009

Cui se adresează

- în mod direct tuturor elevilor și cadrelor didactice din mediul rural, precum și școlilor și comunităților locale din toate cele 2868 de comune din mediul rural.

Modalități de aplicare și beneficii ale programelor

Programele implementate în cadrul Proiectului pentru Învățământul Rural sunt structurate într-o serie de componente și sub-componente. Acestea sunt următoarele:

COMPONENTA 1: Îmbunătățirea activităților de predare - învățare în școlile din mediul rural.

Obiectiv

- dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice din mediul rural și asigurarea condițiilor materiale minime pentru școlile din mediul rural.

Sub-componenta 1.1 – Dezvoltare profesională pentru cadrele didactice din mediul rural pe baza activității proprii desfășurate în școală. Aceasta sub – componentă se adresează tuturor cadrelor didactice, calificate și necalificate din mediul rural. Ea constă în implementarea unui program de dezvoltare profesională prin activități de mentorat desfășurate în toate școlile și în comunitățile din mediul rural cu ajutorul unor centre mobile și fixe de

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE
Direcția Comunicare publică

resurse.

Perioada de implementare: 2005 – 2009.

Sub-componenta 1.2 – Oportunități de dezvoltare în carieră a cadrelor didactice. În cadrul acestei componente se implementează un program de calificare profesională pentru 4000 de cadre didactice necalificate din mediul rural prin intermediul unui program de învățământ deschis la distanță realizat la nivel național. Programul de învățământ deschis la distanță se va baza pe realizarea unui curriculum național care va fi pus la dispoziția universităților.

Perioada de implementare: 2005-2008.

Sub-componenta 1.3 Asigurarea condițiilor minime de funcționare pentru școlile din mediul rural . În cadrul acestei componente 1500 de școli din mediul rural sunt dotate cu condiții minime de funcționare: încălzire centrală, grupuri sanitare cu apă curentă, lumină electrică, mobilier.

Perioada de implementare: 2004-2008.

Sub-componenta 1.4 – Materiale de predare-învățare. Prin intermediul acestei sub-componente toate școlile, toți elevii și toate cadrele didactice din 33 de județe care nu au fost incluse în programe anterioare vor fi dotate cu materiale didactice și cărți necesare activității de predare-învățare.

Perioada de implementare: 2005-2007.

COMPONENTA 2: Îmbunătățirea parteneriatului școală-comunitate. Componenta constă în realizarea unui program de granturi pentru școlile și comunitățile rurale care vor dezvolta împreună proiecte educaționale. Se estimează acordarea a 2 500 de granturi pentru programe concepute și implementate de echipe de proiect din mediul rural (cadre didactice, părinți, elevi, comunități).

Perioada de implementare: 2004-2009.

COMPONENTA 3: Consolidarea capacității de monitorizare, evaluare și realizare de strategii. Componenta vizează creșterea capacității de evaluare și de elaborare a politicilor educaționale la nivel local și central în sprijinul factorilor de decizie și a publicului larg prin susținerea activităților de evaluare și testare naționale, realizarea indicatorilor naționali ai educației, perfecționării bazei de date pentru educație.

Programul are un site dedicat unde se pot găsi mai mult informații
<http://rural.edu.ro/>

Surse bibliografice

1. **“Manualul Uniunii Europene”** Augustin Fuerea, Ed. Universul Juridic București 2004
2. **“Instituțiile Uniunii Europene”** Augustin Fuerea Universul Juridic, București 2002
3. **“Manualul Consiliului Europei”**, București 1999
4. **“Drept internațional public”** Dumitru Mazilu, Lumina Lex, București 2001
5. **“Drept instituțional comunitar european”** Ion P. Filipescu, Augustin Fuerea, Ed. Actami, București 2000
6. **“Proiect de Tratat de instituire a unei Constituții pentru Europa”**, Oficiul pentru Publicații al Comunităților Europene, Luxemburg, 2003
7. **Dificultățile ratificării Constituției Europene** – Ghilda Truica, București - IER , 2005
8. **“12 lessons about European Union”** by Pascal Fontaine – Comisia Europeană, www.infoeuropa.eu.int
9. **“Euro-Dispecer întrebări și răspunsuri despre Uniunea Europeană...apelați 080 080 2007”**, Ministerul Integrării Europene, Direcția comunicare publică, București, 2005
10. **“Educație, formare profesională și tineret”**, Centrul de Resurse Juridice, Ed. Dacris, București, 2004
11. **„Reforma constituțională și instituțională a Uniunii Europene”** – Petre Prisecaru, Nicolae Idu, editura Economică
12. www.europa.eu.int ,
13. 0- Site Uniunea Europeană
14. www.mie.ro - Site-ul Ministerului Integrării Europene
15. www.futurum2005.eun.org - Site Spring Day 2005
16. www.infoeuropa.ro - Site-ul Delegației Comisiei Uniunii Europene în România
17. www.socrate.ro - Site-ul Agenției Naționale Socrate
15. www.cnfis.ro - Site-ul Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior
18. www.edu.ro - Site-ul Ministerului Educației și Cercetării
19. <http://rural.edu.ro/> site dedicat programului Proiect pentru învățământul rural
20. www.observatorcultural.ro Site-ul Revistei Observatorul Cultural, NR.5 (262)
21. www.mmssf.ro - Site-ul Ministerului Muncii Solidarității Sociale și Familiei
22. www.infoeuropa.ro Site-ul Delegației Comisiei Europene în România
20. www.euroactiv.ro - Site de Știri, politici europene & Actori UE online
21. www.descopereuropa.ro